Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 3 (13627) | 1972 оной январиин 5, среда | Сэн 2 мүнгэн

С-эй Центральна Комитедтэ

эдбэриин доторой арга боломжо-е элирүүлэн ашаглаха зорилгоор ктивэй хүсэ элсүүлхын тула СССР-эй доной ба модо болбосоруулдаг про-енностиин министерствын модоной һоор барилгада хэрэгтэй плита (хаб-) болон бусад хэрэгсэлнүүдые бү-Москвагай (Подрезковско) туршал-заводой партийна организациин ба ын хүтэлбэриин дүй дүршэл тухай.

ной зомгооһоор барилгада хэрэгтэй плита болон хэ-үүдые хэдэг Москвагай туршалгын заводой коллекти-элмэриин дүй дүршэл хадаа ашаглагдажа байһан ятинуудай үйлэдбэриһөө эгээл ехээр продукци абаха артиин XXIV съездын табиһан зорилгонуудта харюу-имэһээ энэ дүй дүршэлдэ анхарал табижа, тэрэниие шадабари болгохо шухала гэжэ КПСС-эй Цент-Комитедэй баталан абаһан тогтоол соо тэмдэглэг-

рһэн табан жэлэй туршада заводой коллектив ашаг-айһан түхеэрэлгэнүүдээ шэнэдхэн хубилгажа, тү-нологи хэрэглэн, үйлэдбэриингөө тэрэл талмай дээ-эл соо плита гаргалгаяа 25 мянгаһаа 64 мянган ку-э хүргэжэ, худалдаанда үгтэдэг продукциингаа хэм-6 дахин, ажалай бүтээсые 2 дахин дээшэлүүлһэн бай-оной түсэбые болзорһоонь урид — декабриин 7-до э, урдахи жэлэйнь хэмжээнһээ 12,3 процентээр ехэ и үйлэдбэрилдэг болоо.

дбэреэ саг үргэлжэ шэнэдхэн һайжаруулха, доторой ломжонуудые элирүүлэн ашаглахын түлөө партийна ци ба ажахын хүтэлбэриин оролдоһоной ашаар пред-н үйлэдбэри иимэ ехээр хүгжөөгдөө гэжэ тогтоол до-тэмдэглэгдэнэ. Заводой партийна организациин бю-ическэ дэбжэлтын, экономико ба арьбалалтын, про-шапар тушаа асуудалнуудые саг үргэлжын хинал-талта доро барижа байдаг. Заводой техническэ ал-удэлмэридэ мэргэжэл һайнтай, эдэбхи үүсхэлтэй мэр-д табигданхай. Социалис мүрысөө эмхидхэхэ, хүдэл-н бүхэнэй ажалда зүб сэгнэлтэ үгэхэ, материальна альна талаар урмашуулга хэрэглэхэ хэрэгтэ тон ехэ хандуулагдана.

д предприятиингаа үйлэдбэриие байлгангүйгөөр, ка-а барилгада дээдын зургааһаа мүнгэ зөөри һомо-үйгөөр, өөрынгөө хүсөөр предприятиингаа хүдэлмэ-шэнэдхэн хубилгажа шадаа, тиигэжэ модоной зомгоо-дэдэг плитануудые гаргаха талаар заводойнгоо про-араалагдаһан хүсые 3 дахин дээшэлүүлһэн, мүн хү-шэдэйнгөө тоое үсөөрүүлһэн байна. 1971—1975 онуу-ническэ ба социальна хүгжэлтын түсэб табигдажа, оонь үйлэдбэри саашадаа хүгжөөхэ, үйлэдбэриин дал, ажалшадай байдал һуудалай ба амарха арга һайжаруулга хараалагданхай. 1975 ондо зомгооһоор плитануудай үйлэдбэриин хэмжээн 80—85 мянган тэ хүргэгдэжэ, шанарынь нилээд һайжаруулагдаха

дой коллектив дүтэрхы үйлэдбэритэй предприяти-техническэ ехэ туһаламжа хүргэхэ. Проектно-конст-ка бюрогой зохёоһон документацяар СССР-эй Ой мо-а модо болбосоруулгын промышленностиин министер-3 предприяти мүнөө шэнэдхэн хубилгагдаад, үнгэр-дэ 400 мянган кубометр плита түсэбһөө гадуур гар-гатай болоһон байна.

дбэриин доторой арга боломжонуудые элирүүлэн ха хэрэгтэ коллективэй хүсэ элсүүлхэ, тиин энэ үндэһэ ээрэ үйлэдбэриин бии байһан талмай үргэдхэнгүй, ятиин проектнэ хүсые гурба дахин дээшэлүүлхэ та-одоной зомгооһоор барилгада хэрэгтэй плита болон нүүдые хэдэг Москвагай туршалгын заводой партий-низациин ба ажахын хүтэлбэриин хүдэлмэриин дүй ые КПСС-эй Центральна Комитет һайшаан дэмжэбэ. й зомгооһоор плита болон детальнуудые хэдэг Моск-туршалгын заводой дүй дүршэл хэрэглэн, иимэ үйлэд-бүхы заводуудай үйлэдбэри шэнэдхэн хубилгаха ухеэрэлгэнүүдыень һэлгэхэ талаар хэмжээ нуудые 1972—1974 онуудта Станок болон ин-тнүүдые бүтээдэг промышленностиин министерствэ-та зохёон бэелүүлхээр СССР-эй Ой модоной ба модо оруулгын промышленностиин министерствэдэ дурад-Тиихэ зуураа дурсагдагша заводуудта жэл соо пли-эдбэрилхэ хэмжээнэй 1,8—2,0 миллион кубометртэ эхэ байһаниие анхаралда абаха.

доной зомгооһоор барилгада хэрэгтэй плита болон хэ-үүдые хэдэг Москвагай туршалгын заводой партийна зациин хүдэлмэриин дүй дүршэлые бүгэдын шадабари о талаар эмхидхэлэй шухала хүдэлмэри ой модоной о болбосоруулгын промышленностиин предприятинуу-ллективүүдэй дунда үргэнөөр ябуулхые союзна рес-ануудай компартинуудай ЦК-нуудта, партиин край-лон обкомуудта дурадхагдаба.

ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮГЭЛДЭР АЖАЛАЙ СУУРЯАН

20 МЯНГА

ИЛАЛТАНУУДАЙ НЭГЭ ШАТА

ШЭНЭХЭН шэрээр ялалзаһан пассажирска вагоной дэргэдэ хүдэлмэришэд олоороо сугларбад. Тэдэ ехэл хүхюунүүд. Зарим нэгэниинь энэ вагоной кузов хургаараа дайраадшье абана. Нүгөө зариманиинь гэшхүүр дамжан, досоонь оронод. Вагоной деталь бүхэниинь ехэл наринаар шалган харанад. Үлүү дутуу юумэн обёоргодобогүй хэбэртэй. Энэ вагон юундэ зоной анхарал татаба гээшэб?

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй вагон заһабарилгын цехэй коллектив 1938 ондо эгээл түрүүшын пассажирска вагон гаргаһан байгаа. Тэрэ гэһээр гушан гурбан жэл үнгэрөө. Хэрбээ түрүүшын жэлдэ оройдоол 65 пассажирска вагон заһабарилһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ тоонь—1115-да хүргэгдэнхэй. Вагонуудта хэрэглэгдэдэг детальнуудые заһабарилха зургаан цех нээгдэнхэй. Энэ цехүүд соо хүдэлдэг хүдэлмэришэд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Тиигэжэ һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг, һайн шанартай продукци бүтээн гаргахын тула тэмсэдэг байна. Тиигэжэ жэлһээ жэл бүри олон вагонууд заһабарилагдажа, түмэр замшадта эльгээгдэнэ. Хэрбээ 1971 ондо 1115 вагон заһабарилһан һаа, шэнэ жэл соо 1120 вагон заһабарилхаар хараа түсэб табинхай.

Иимэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлдэг вагонно комбинадай хүдэлмэришэд үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 25-да 20 мянгадахи вагон заһабарилба ха юм.

20 мянгадахи вагон арьбалһан материалаар заһабарилха гэһэн үүсхэл вагон хабсаралгын цехэй коллектив үнгэрһэн жэлэй август һарада гаргаһан юм. Энэ үүсхэлынь халуунаар дэмжэгдээ һэн. Тиигэжэ декабриин 25-да арьбалагдаһан материалаар 20 мянгадахи вагон заһабарилагдаа.

Шэнэ жэлэй урдахана, декабриин 31-дэ, вагон хабсаралгын цех соо хүдэлмэришэд олоороо сугларжа митинг үнгэртэбэ. Һайндэрэй митингдэ олон цехүүдэй хүдэлмэришэд сугларба. Гимнын ирагуу гоё аялга гүйсэдхэгдэһэнэй удаа, Ленинэй ордента ЛВРЗ-гэй профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Иван Митрофанович Пытин митинг нээжэ үгэ хэлэхэдээ:

— Табан жэлэй түрүүшын жэлдэ манай заводой коллектив амжалтатай хүдэлжэ гараа. Вагонно комбинадай хүдэлмэришэдэй ажалайнь амжалтануудые онсо тэмдэглэмээр. Юуб гэхэдэ, эдэнэр арьбалһан материалаар бүхэли вагон заһабарилжа, олоһон салин хүлһээ сүм юһэдэхи табан жэлэй фонддо оруулба ха юм. Ажалай түрүүшүүлһээ жэшээ абамаар даа, — гэжэ тэмдэглээ.

Удаань слесарьнуудай бригадир Василий Цельгофер үгэ абажа:

— Эгээл түрүүшын вагон заһабарилалсаһан хүм. 20 мянгадахи вагон заһабарилалсаха даабари абахадаа үнэн зүрхэнһөө баясаашьеб. Иимэ харюусалгатай ажал даалгаһандань омогорхоошьеб. Погодин, Кулаков, Алексеев гэгшэдэй даадаг бригаданууд намтай суг хүдэлөө. Эдэнэр вагоной бүхы детальнуудые эрхим шанартайгаар бэлдэхэ гэжэ оролдоо. Олоороо оролдожол хүдэлөөлди даа, — гэжэ хэлэхэдэнь, хүдэлмэришэд халуунаар альга ташажа байгаа һэн. Эндэ сугларһан хүдэлмэришэн бүхэн багаханшье һаань, энэ вагоной заһабарилгада хубитаяа оруулһан ааб даа. Энэ үдэр бүхы хүдэлмэришэдэй һайндэр ха юм. Ажалай илалтын һайндэр. Хүдэлмэришэд баясахал ёһоороо баясана. Эдэнэр шэнэ жэл соо бүри эршэмтэйгээр хүдэлхэ гэжэ эрмэлзэнхэй. Тон ехэ хараа түсэб табинхай.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой промышленна таһагые даагша Б-М. О. Очиров эндэ сугларагшадые халуунаар амаршалаад, саашадаа бүришье һайнаар хүдэлхыень уряалба. Удаань ажалдаа онсо шалгарһан бүлэг хүдэлмэришэдтэ Хүндэлэлэй грамотануудые барюулба. Тэдэнэй дунда ахалагша мастер Э. Г. Очиров, модошо дархашуул П. К. Рысев, И. М. Новотольский гэгшэдые харанабди.

Вагонно комбинадай бүхы хүдэлмэришэд ажалайнгаа амжалтануудые бүри арьбадхахые нэгэн доро мэдүүлбэд.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Ахалагша мастер Э. Г. Очиров КПСС-эй Железнодорожно райкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба. 2. Слесарьнуудай бригадир В. П. Цельгофер үгэ хэлэнэ. 3. Митингдэ хабаадагшад.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

БАЯРАЙ СУГЛААН БОЛОБО

САНТЬЯГО. (ТАСС). Чилиин Коммунис партиин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан эндэ болобо. Чилиин президент Сальвадор Альендиин амаршалга суглаанда хабаадагшадта уншагдаа.

Партиин ЦК-гай Политкомиссиин гэшүүн В. Тейтельбойм Чилиин КП-гэй 50 жэлэй ой тухай элидхэл хэбэ. Партиин дабажа ерэһэн ехэ зам тухай хөөрөөд, зүүнэй тала баридаг хүсэнүүдһээ бүридүүлэн Арадай нэгэдэл байгуулхын тула һүүлэй жэлнүүдтэ партиин эрхилһэн ажал ябуулга тухай онсолон тогтоо. Манай хүдэлмэри амжалта туйлаа: арадай правительство жэл үлүүтэй соо хуули засаг барижа байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

КПСС-эй делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко суглаан дээрэ амаршалгын үгэ хэлээ. Чилиин Компартиин ажал ябуулгань тус оронoй эрхэ байдалда марксизм-ленинизмын гол заабаринуудые шадамараар хэрэглэлгын жэшээ болоно. Чилиин Компарти социально-экономическа шухала асуудалнуудые шиидхэлгын түхэл маяг, онол аргануудай үндэһэ һуурине — коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хамтын дүй дүршэлэй баялигые арьбадхажа байна гэжэ А. П. Кириленко хэлэбэ.

ЭБДЭРШЭГҮЙ БАТА ХОЛБООН

Молдавиин Культурын министерство ССР Союзай 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хэмжээ ябуулгануудай үргэн программа хараалба.

Тусхай мэргэжэлтэ арадай олохон театрнууд национальна республиканууудай драматургнуудай зохёолнуудые репертуартаа оруулаа. Ч. Айтматовай, М. Каримай, А. Макаенкын, Д. Урневичютын ба бусад авторнуудай нэрэнүүд ойн һайндэрэй афишта оронхой. Эдэнэй зохёолнуудаар табигдаһан зүжэгүүд республиканска фестивальда, эрхим һайнуудынь — СССР-эй арадуудай драмын ба театральна искусствын бүхэсоюзна фестивальда хабаадаха юм. Орон доторхи арадуудай үльгэр домогууд «Жок» гэжэ хатарай ансамблиин, «Флуераш» гэжэ оркестрэй, Молдавиин филармониин бусад мэдээжэ коллективүүдэй шэнэ программануудые шэмэглэнэ.

— РСФСР-эй литература ба искусствын үдэрнүүд политическэ, соёлой ехэ һайндэр болохо,— гэжэ ТАСС-ай корреспондентдэ Молдавиин Культурын министерствэһээ мэдээсэбэ. Москвагай, Ленинградай, Россиин Федерациин автономито республиканууудай уран бэлигтэнэй коллективүүд, уран зохёолшод ба поэдүүд Молдави ерэхэнь. Тэдэнтэй уулзалганууд бүхы городууд ба хүдөөгэй районуудта болохо юм.

Бүхы союзна республикануудай, социалис оронуудай коллективүүдэй хабаадалгатай, «Арадуудай хани барисаан» гэһэн уряатай арадай хатарай ансамблиин заншалта фестиваль энэ жэлдэ үнгэргэгдэхэ. Тэрэшэлэн хүдөөгэй уран бэлигтэнэй бүлгэмүүдэй республиканска харалга, уран зураашадай зохёол бүтээлнүүд тухай тоосоонууд, этнографическа ба номой выставкэнүүд, үхибүүдэй дуунай һайндэр, «Эбдэршэгүй бата холбоон» гэһэн темэтэй залуу уншагшадай конференцинүүд болохо.

Р. ХОМЕНКО,
(ТАСС-ай корр.).

Кишинев.

ТУГАЛНУУД ҺАЙНААР ҮЛЖҮҮЛЭГДЭНЭ

...хозой түб һууринай тугал... ута сагаан байра холоһоо ...лихэнээр тэбхын харагдана. Һаалиин гурбадахи, дүрбэдэ...үүтэнүүдэй тугалнууд ха...агдадаг.

...н томодхогдоһон тугалай ...и шэнээр баригдажа ашаг...ада, ажахынь хүтэлбэри...д даалгагдаһан хүдэлмэри...ханамжатайгаар хандадаг ...дые тусгаар шэлэжэ, ту...наар ажаллахыень томил... юм. Үнэхөөрөөшье мүнөө ...түрүү тугалшад яһала оло...онхой. Жэшээлбэл, үнинэй мал ажалда хүдэлмэрилжэ дүршэһэн Рыгжит Шараповна Жамсуева нарай тугалнуудаа зооветеринарна мэргэжэлтэдэй заабариин ёһоор харууһалжа, үбшэ тахалда нэрбүүлдэггүй, үхэл гарзадашье оруулдаггүй юм. Мүн тиихэдэ Дыжит Гунзиновна Бадмаева, Цыден-Еши Цыганкунова гэгшэд ажалдаа эрхим амжалта туйлажа онсо шалгарна. Эдэнэрнай 4—6 һаратай тугалнуудайнгаа шэгнүүрые сүүдхын 920—1.000 граммаар нэмээдэг байна.

В. БАШАРОВ.

Зэдын аймагай «Мир» колхоз.

САБШАЛАН ДЭЭРЭШЬЕ ШУУЯАТАЙ

Үбһэ ногооной үндэр баян ургаса миил зүндөө ургашадаггүй гэжэ Бэшүүрэй совхозой Ново-Сретенскын отделениинхид һайн мэдэхэ. Тиимэһээ тэдэнэр хабар, намар, үбэлдөөшье сабшалан дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргаха, үндэр баян ургаса ургуулха үндэһэ һуури эртээнһээ табиха гэжэ оролдодог юм.

Намарһаа хойшо эндэ тусхай оньһожоруулагдаһан отряд таһалгаряагүй хүдэлжэ, сабшалан дээрэ, кукуруза, куузику тариха газарта хамта 6 мянган тонно шэбхэ зөөгөө. Мүнөөшье тэдэнэр ажалайнгаа эршэ һуладханагүй.

Шэбхэ ашаха оньһон түхеэрэлгэтэй хоёр «ДТ-54» трактор, шэбхэ шэрэхэ тэргэтэй зургаан трактор хүдэлнэ. Механизаторнууд Д. Ф. Утенков, Г. Ф. Афанасьев, Е. Ф. Селиванов гэгшэд үдэр бүри тус тустаа 200—250 тонно шэбхэ хээрэ гаргана.

Сабшалан дээрэ намартаа наг шэбхэ гаргаха хоёр һарынгаа даабариие дүүргээшье һаа, отделениинхид энэ хүдэлмэреэ шэнэ жэлэй январь, февраль һарадашье үргэлжэлүүлхэ гэжэ шиидээ.

В. БОРИСОВ.

САГААН ЭДЕЭНЭЙ ЭЗЭН

Ажахы бүхэн жэлэй туршада хэһэн ажал хүдэлмэриингөө үрэ дүн согсолжо, саашанхи зорилгонуудые урдаа табидаг гээшэ. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэл үнгэрбэ. Энэ хугасаада Хяагтын аймагай «Пограничный» совхозой Калинишнын һүнэй гүүртын һаалишан Николай Овсянкин ажалдаа амжалтануудые туйлажа шадаа. Үнгэрһэн жэл нүхэр Овсянкин даажа абаһан 17 үнеэдһээ 49.600 килограмм һү һааба. Иигэжэ энэ нүхэрнай үнеэн бүриһөө 2 900 килограмм һү абаһан байна.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхозой малшад үбэлэй туршада үнеэн бүриһөө 1000 килограммһаа доошо бэшэ һү һааха уряатайгаар республикын малшадта хандаа бэлэй. Тэдэнэрэй гаргаһан үүсхэлые һаалишан Овсянкин һайшаан дэмжэнхэй. Тиигэжэ тэрэ үнеэн бүриһөө ехэ һү һаажа абахын тула оролдосотойгоор ажаллажа байна. Энэ ажалша хүнэй үгэдөө хүрэхэнь лабтай.

Ц. БАБУШЕЕВ.

Хяагтын аймаг.

ОНЬҺОН ТЕХНИКЭЕЭ ЗАҺАБАРИЛНА

Анаагай совхозой механизаторнууд хүдөө ажахын оньһон техникэ заһабарилха IV кварталай түсэбые урагшатайгаар дүүргээ һэн. Һаянай мэдээгээр, эндэхи механизаторнууд 13 трактор, 12 анзаһа, 10 сеялкэ, 3 культиватор заһабарилжа бэлэн болгоо. Оньһон техникэеэ шанартайгаар заһабарилгада механизаторнууд Владимир Михалёв, Леонид Ситников гэгшэд шалгарна. Тэдэнэр үдэрэйнгөө нормо 120—130 процент дүүргэнэ. Тус совхозой I—II отделенинүүдтэ оньһон техникэ заһабарилгада Бадма Цырендоржиев, Иннокентий Ильин гэгшэдэй бригаданууд һайн үрэ дүн туйлаһан байна.

— Оньһон техникэеэ саг болзортонь һайн шанартайгаар заһабарилха зорилго механизаторнууднай урдаа табинхай ажаллана. Ажахымнай механизаторнууд трактор, машина болон бусад техникэеэ һайнаар заһабарилха гэһэн уялга абанхай,—гээд совхозой главна инженер нүхэр Евсин мэдүүлнэ.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хоринн аймаг.

ҺАЙН БЭЛЭДХЭЛТЭЙ

Шэнэ жэлэй түл—нарай ...агадай мааралдажа ...хэ саг үдэр бүри ...ожо байна. Хэжэнгын ...агай «Первомайский» ...хозой олонхи отаранууд-...январиин тэн багаар түшын хурьгад гаража за-...хань.

...аяшаг бидэ тус совхозой ...шэлтэй хонишод Б. Дыл-...ова, Д. Жамбалов гэгшэ... хүдэлдэг отарада хү-...бди. Энэ отарада хамта 890 эхэ хонид үбэлжэжэ байнхай. Үнгэрһэн жэлдэ эдэнэр зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 90 гаран хурьга түлжүүлээ гэхэ гү, али совхоз соогоо дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүшын һууринуудай нэгые эзэлээ һэн.

— Нёдондо тиимэшье һанаһанда хүрэмэ һайн үрэ дүн туйлажа шадаагүй һэмди даа. Одоол энэ гараад байгаа шэнэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга абахын түлөө тэмсэхэ һанаатайбди,—гэжэ ахалагша хонишон Д. Жамбалов хэлэнэ.

Хонишод түл абалгадаа яһала һайнаар бэлдэнхэй, нарай түл абаха хашаань дулаалагданхай, дэбдихэр бэлдэгдэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ хүсэ шадалаар муушаг хонидоо илгаад, тусгаар һайн рационоор эдеэлүүлнэ. Энэ талаар отделениин зоотехник, нёдондо хүдөө ажахын техникум дүүргэһэн басаган Ц. Дармажапова ехэхэн туһаламжа хүргэнэ, хэрэгтэй заабари үгэнэ. Үдэр бүхэндэ шахуу отарануудта ябажа байдаг.

Тэрэшэлэн эндэхи бэрхэ хонишод Ц. Бадмаева, Ц. Дармажапова, Б. Хубухеев, Ф. Вашеев гэгшэд түл абалгадаа һайнаар бэлдэнхэй, хонин бүриһөө хурьга заабол абаха зорилготой.

Абаха арга боломжотойшье.

П. УГРЮМОВ.

ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИ
БА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨН

УРМАШУУЛГЫН ХҮСЭН ЕХЭ

КПСС-эй ЦК-гай абаhан «Социалис мүрысөө саашадаа улам hайнаар эмхидхэхэ тухай» тогтоол зүбшэн хэлсэhэн коммунистнуудай хамтын суглаан хөөрэлдөө схэтэйгээр болоhон юм. Мүрысөө хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ hайншье юумэн, дутуу дундашье зүйлнүүд олон байгаа hааб даа. Мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэниие хүтэлбэрилхэ хэрэг гуримшуулха талаар hүүлэй жэлнүүдтэ нилээд олон хэмжээнүүд абтаhан байна. Зарим тэды дүй дүршэлтэйшье бологдоhон зэргэтэй. Гэбэшье мүрысөөндэ hайн үрэ дүн туйлаhан ажалшад олонхи ушарта материальна талаар урмашуулагдаад, харин соло дуудаха, магтаха асуудалда анхарал hулаар табигдана гэhэн шүүмжэлхы ажаглалта коммунистнуудай зүгhөө зүб хэгдэhэн байгаа.

Гадна ажахын hалбари, участок бүхэндэ социалис мүрысөөн адли тэгшээр эмхидхэгдэдэггүй байhаниинь элирээ. Үнэхөөрөөшье, учхозоймнай хонин ажал олон жэлэй туршада гээгдэжэ ябаhан hалбари гэжэ тоотой байhан юм. Шалтагааниинь хадаа имагтал хонишодой дунда мүрысөө мүртэйгөөр эмхидхээгүйhөө болодог байhаниинь элитэ. Тэрэ алдуугаа мэдэржэ, 1969 оной эсэс багаар рабочкомтоёо хамта хонишодой мүрысөөнэй гуримые зарим тэды хубилгаhан, тэдэндэ дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абхуулhан байнабди. Мүрысөөнэй гуримай эрилтэ бэелүүлхэдэнь шан үгэхэhөө гадна, «Эрхим хонишон» гэhэн нэрэ зэргэ олгохо шухала гэлсэhэн байгаабди, Тэрэшэлэн хонишодой байрада мүрысөөнэй гурим, тэдэнэй уялганууд томоор бэшэгдэжэ хадагдаа, мүрысөөнэй дүн тухай мэдээсэл хэгдэдэг болоо.

Энэ хэмжээн хиидэ хосороогүй. Гэр бүлэ хонишод Б. С. Цыренов, А. Б. Будаева гэгшэд 1971 ондо 100 эхэ хонид бүхэнhөө 111 хурьга түлжүүлээ, хонин бүриhөө 5 килограммhаа дээшэ ноохо хайшалжа абаа. Тэрэнэйнгээ түлөө мүрысөөнэй гуримай ёhоор тэдэнэр тусхайта шангаа абахатаяа хамта, КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой ба аймгүйсэдкомой шиидхэбэриин ёhоор «1971 оной аймагай эрхим хонишон» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байна.

hү hаалиин фермэнүүдэй малшадай дунда мүрысөөн яhала зүбөөр эмхидхэгдэнхэй гэжэ тоолодог гээшэбди. hаалишадай ажалай дүн hара бүхэндэ гаргагдажа, бултанай hонорто соносхогдожо байдаг юм. Кварталай дүнгөөр илажа гараhан түрүү фермын коллективтэ дирекциин, партбюро ба рабочкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдадаг байна. Имэ Улаан тугта, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэхын тулада фермын hаалишад үнеэн бүриhөө 1250 килограммhаа бага бэшэ hү hааха, гүрэндэ худалдаха гурба hарын түсэб үлүүлэн дүүргэhэн байха ёhотой.

Байгша оной үнгэрhэн үеын дүн хаража үзэхэдэ, нэгэдэхи кварталай дүнгөөр Центральна фермын коллектив, хоёрдохи ба гурбадахи кварталнуудай дүнгөөр Посельскын hү hаалиин фермын коллектив нэгэдэхи hуурида гараhан байха юм. Бултанhаа үлүү ехээр hү hааhан hаалишадта дамжуулгын улаан вымпел барюулагдадаг, тиихэдэ ажахы соогоо али нэгэн hара соо эгээл эрхим амжалта туйлаhан hаалишанай нэрээр ажалай алдар солын улаан туг дээрэ үргэн хиидхүүлдэг гурим тогтоогдонхой. Гадна кварталай дүнгөөр ажахы дотороо нэгэдэхи, хоёрдохи, гурбадахи hуури эзэлhэн hаалишад мүнгэн шанда хүртэдэг байhан. Имэрхүүл гуримаар үнеэдые адуулагшад, тугал, бүрүү харууhалагшад шагнал болон магтаалда хүртэдэг байна.

Мүнөө манай ажахыда мүрысөөндэ оролсоогүй, социалис уялга абаагүй ажалшан байхагүй. Тэрэнэй үрэ дүн hайнтай ажал хүдэлмэри заатагүй материальнашье, моральнашье талаар урмашуулагдажа байдаг юм. Мүрысөөнэй дүн hара бүхэнэй эсэстэ согсологдожо, үйлэдбэриин зүблөөнэй үзэмжэдэ табигдадаг. Тэрэ зүблөөн дээрэ үнгэрhэн hарын туршада ушарhан дутагдалнууд элирхэйлэгдэжэ, шэнэ hарада бэелүүлхэ зорилгонууд тодорхойлогдодог байха. Коллектив бүхэндэ бэлоhон үйлэдбэриин зүблөөндэ ажахын директор, ахалагша мэргэжэлтэд, рабочкомой түрүүлэгшэ болон бусад тушаалтад эрхэ бэшэ байлсадаг гээшэ.

Энэ жэлэй, түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй ажалай дүнгөөр мүрысөөнэй гуримай эрилтэ дүүргэhэн, эрхим амжалта туйлаhан түрүүшүүлдэ «1971 оной эрхим hаалишан, тугалшан, мал адуулагша, хонишон» гэхэ зэргын нэрэ олгогдохо. Тиихэдэ эгээл түрүүлhэн хүнүүдтэ нэгэдэхи, хоёрдохи классай мастер малшан гэhэн хүндэтэ соло олгогдохо болоно. Мүнөө үеын байдалаар имэ солодо хори гаран малшад хүртэнхэй юм. Тэдэнэй дунда hаалишад Л. Н. Седых, А. Ф. Рандина, С. П. Степанова, мал адуулагшад Ф. А. Телешев, Н. Г. Пронякин, техник-осеменатор М. Ф. Копосова болон бусад бии.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй туршада үнеэн бүриhөө 6000 килограммhаа дээшэ hү hааhан hаалишадта тус бүридэнь 150 түхэриг, 5000 килограммhаа үлүү гаргаhан hаалишад бүхэндэ 100 түхэриг мүнгэн шан үгтэхэ зэргэтэй.

Ажалай түрүүшүүлдэ «Коммунис ажалай ударник» нэрэ ололго ехэ гүнзэгы удхатай хэрэг болоно. Энээндэ партбюро анхаралаа ехэ табижа байдаг. Имэ хүндэтэ нэрэ солотой болоhон ажалшадай ажаhуудаг гэрэй ханада «Эндэ коммунис ажалай ударник тэрэ тэрэнэй гэгшэ ажаhуудаг» гэжэ бэшэгтэй зүйл хададаг байнабди. Манай ажахыда мүнөөдөө табин гаран ажалай түрүүшүүлдэ «Коммунис ажалай ударник» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдонхой. Гадна манай ажахын центральна конторын газаа эгээл бэрхэ габшагайшуулай портредүүд (40x50 см хэмжүүрэй) тусхай стендэдэ hуулгагданхай гээшэ.

Ажалша коллективэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые ниитын анхаралда соносхожо байха гээшэ угаа шухала хэрэг. Тиимэhээ бидэнэр «Учхозовец» гэжэ ханын газетэ, «сахилгаан» болон «дайшалхы» хуудаhануудые, «Хэн мүнөө түрүүлнэб?», «Ажалай алдар солын хуудаhан» гэхэ мэтын бюллетеньнүүдые үргэнөөр хэрэглэнэбди. Ганса энэ жэлэй туршада ханын газетэ 22 дахин, 100 гаран элдэб янзын хуудаhан болон бюллетеньнүүд гаргагдаhан байна бшуу.

Ажалша зоной оролдожо туйлаhан амжалтата хэрэгые материальна ба моральна талаар урмашуулха гээшэ угаа удхатай, үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ ехэ нүлөөлхы үүргэтэй зэбсэг мүн байhыень манай ажахыда хэрэглэдэг арга дүршэл гэршэлжэ үгэнэ, урмашуулгын хүсөөр лэ ажалай журам бэхижэнэ, хүмүүжэл ба болбосорол дээшэлүүлнэ. Хүдэлмэридөө гээгдэжэ ерэхэ гү, али эртэ арилшаха, голодоhо гаргаха гэхэ мэтын аягүй ябадал усадхагдана.

Хүнэй хэhэн ажалые, эдэбхи үүсхэлтэ хэрэгые магтажа, нэрэ солыень дуудажа байхадаа, урма зоригоо бадарган хүдэлдэг, бүри hайн амжалта туйлаха гэжэ үнэн зүрхэнhөө оролдохо сэдьхэл түрүүлнэ ха юм. hаалишан Л. Н. Седых, мал адуулагша Ф. А. Телешов гэгшэд анханhаа бэрхэ малшад түрөө бэшэ бшуу. Эдэнэр далижа далижаhаар лэ, мүрысөөнэй долгин соогуур, магтаал соло таталгын ашаа туhаар лэ республика дотороо суурхажа байна ха юм. Л. Н. Седых мүнөө Ленинэй орден, Ф. А. Телешов Ажалай Улаан Тугай орден энгэртээ яларуулжа ябанал.

С. ХАЛТУЕВ,
«Байкал» гэжэ hуралсалай ажахын партбюрогой секретарь.

Түрүүшүүлэй шадабари — олондо

Үнгэрhэн жэл Ахын аймагта түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ hургуули эмхидхэгдэhэн юм. Тэрэ сагhаа хойшо энэ hургуули горитойхон ажал ябуулаа гэбэл, алдуу болохогүй. Тус hургуули холын хараа бодолтойгоор табигдаhан түсэбөөр ажаллана. Тэрэнэй директорээр аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник Нима Хайдакович Мандагаев томилогдоhон.

Жэл соо энэ hургуулиин хэшээлнүүд «Коммунизм» колхозой эрхим hаалишан Д. С. Ендоновагай фермэ, «Улаан-Аха» колхозой хонишон Д. Д. Будаевагай отара, «50 лет Октября» колхозой малшан Ч-С. Д. Путункеевэй гүүртэ дээрэ үнгэргэгдэжэ, нютагай малшад түрүүшүүлэй дүршэлтэй танилсаhан байна.

hаяхан тус hургуулиин ээлжээтэ хэшээл «Улаан-Аха» колхозой хонишод В. Л. Урбаев, Д. Дугарова, Т. Д. Доржиева гэгшэдэй отарануудта үнгэргэгдөө. Аймагай бусад ажахынуудhаа сугларhан хонишод эдэ нүхэдэй дүй дүршэл, юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй социалис уялгануудые али зэргээр дүүргэhэн тухайнь танилсаба.

Эндэ «50 лет Октября» колхозой хонишон М. О. Арзухаев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон С. Д. Жигжитова гэгшэд үгэ хэлэжэ, хараhан үзэhэнөө тобшолhон байна.

Хэшээл дээрэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын управлениин, ветстанциин мэргэжэлтэд байлсаа.

Хони хурьгадые тобир тарган байлгаха, түл абалгые hайнаар эмхидхэхэ, эдеэлүүлхэ асуудалнууд эндэ ехэ анхаралтайгаар харагдаба. Имэ уулзалганууд угаа ехэ туhатай байна гэжэ аймагай хонишод тэмдэглэбэд.

В. ГАЛСАНОВ.

ПАРТИЙНА
ХРОНИКО

ПЛЕНУМ БОЛОБО

БЭШҮҮР. Эндэ КПСС-эй райкомой пленум боложо, «КПСС-эй Центральна Комитедэй ноябриин (1971 ондо) Пленумэй дүнгүүд ба аймагай партийна организациин зорилгонууд» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. В. Пластинин элидхэл хээ.

Пленумэй үзэмжэдэ табигдаhан асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ Бэшүүрэй совхозой парткомой секретарь П. Ф. Афанасьев, Хёлгын леспромхозой директор А. С. Кочетов, «Победа» колхозой түрүүлэгшэ С. Я. Фомин, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой hү hаалиин фермые даагша А. Л. Корытова, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь Н. Н. Ефимов болон бусад хабаадалсаа.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые, СССР-эй Верховно Соведэй III сессиин материалнуудые аймагай ажалшадай нэгэн дуугаар hайшаажа байhан тухай, юhэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэржэ байhан тухай үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглэбэ.

КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүндэ кандидат, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр В. И. Дубровский пленумэй хүдэлмэридэ хабаадалсажа, үгэ хэлээ.

Зүбшэн хэлсэhэн асуудалаараа райкомой пленум дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

Г. ГРОМОВ.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН

Түнхэнэй аймагай түб Хэрэн тосхоной соёлой байшанда аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан болоо. Тэрэ суглаанда аймагай партийна, совет хүдэлмэрилэгшэд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, парткомуудай секретарьнар, мэргэжэлтэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл байлсаа.

Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь В. Б. Базаров «КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй дүнгүүд ба аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудалаар элидхэл хэhэн байна.

Элидхэлшэ партиин Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, аймагай организациин үмэнэ табигдаhан зорилгонууд тухай хөөрэхэ зуураа, ажахынуудай үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ гол шухала асуудалнууд тушаа тодорхойгоор тогтоо.

Элидхэлэй hүүлээр олон хүн үгэ хэлээ. Тэдэнэй тоодо Туранай совхозой парткомой секретарь В. Ж. Зандеев, «Сибиряк» колхозой түрүүлэгшэ Л. А. Максимов, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь В. Д. Шагдуров, Зуун-Мориной леспромхозой директор Н. М. Махаров болон бусад бии. Аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд партиин XXIV съездhээ хойшо КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой бэелүүлhэн ... оорондын ябуулгые үндэрөөр сэгнэhэн, зүрхэнhөө дэмжэhэн байна. ...хэтэеэ хамта өөhэдынгөө ба... тушаа тогтоходоо, ажахын... гүйсэд дүүрэн ашаглагдаагүй... hан арга боломжонууд... ажал хүдэлмэридэхи дутуу ...дануудые элирхэйлhэн, са... даа үйлэдбэреэ яажа улам ...жаруулха, хэрэглэгдээгүй ... дарасаяа хүсэд хэрэглэхэ ...замууд тушаа hанамжаяа ...hэн байна.

Л. ТАПХАЕ...
«Саян» газетын редакци... хүдэлмэрилэгш...

ЭРШЭТЭ АЖАЛААРАА ХАРЮУСАН

Прибайкалиин аймагай түб тосхон Турунтаевода партиин райкомой ээлжээтэ пленум hаяшаг боложо, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй дүнгүүд тухай, аймагай партийна организациин зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Дурсагдаhан асуудалаар элидхэлые партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Н. Е. Шелковников хэhэн байна.

Пленумдэ хабаадаhан коммунистнууд аймагайнгаа бүхы коммунистнууд болон ажалшадай үмэнэhөө КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые hайшааха зуураа, партиин XXIV съездын хараалhан зорилгонуудые дүүргэхэ талаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэриин хэгдэжэ байhан тухай мэдээсээ.

— Байгалай леспромхозой коллектив шэнэ табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй даалгабариие болзорhоонь урид дүүргээд, хоёрдохи жэлэйнгээ даалгабари мүн лэ нилээд үлүүлхын түлөө тэмсэжэ байна,— гэжэ тэндэхи леспромхозой директор С. И. Гришкин пленум дээрэ мэдээсээд, үгэеэ саашань иигэжэ үргэлжэлүүлээ.—Байгал шадарай байгаалиин баялигуудые хамгаалха талаар партиин ЦК-гай баталан абаhан тогтоол дүүргэлтэ болгон, леспромхоздомнай ехэ барилга хэгдэнэ. Тэрэ барилгые дүүргэхэдэ, леспромхоз хүдэлмэреэ шэнэ технологиин ёhоор эрхилдэг болохо юм. Хэрбээ леспромхозойхид унагааhан модоёо уhаар урадхуулдаг байгаа hаа, түмэр харгын барилгын дүүрэхэдэ, модоёо поездоор шэрэдэг болохо юм.

«Заветы Ильича» колхозой түрүүлэгшэ И. П. Насников пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые дүүргэхэ талаар малшад болон механизаторнуудай оролдо... гоор ажалаhые тэмдэглээ...

— Үнгэрэгшэ зун ехэ үе... ложо, хэды түбэгтэ бэрхэш... тохёолдобошье, колхознай ор... hү, мяха гүрэндэ тушааха ... габаряа дүүргээ, — гэжэ ... Насников хэлээд, саашанхи... рилгонууд тухай тогтоо.

Пленумдэ хабаадагшад ... дуугаар тогтоол баталан ... КПСС-эй ЦК-гай ноябриин ... нумэй шиидхэбэринүүдые, ... мунис партиин бэелүүлжэ ... гаа гадаадын, дотоодын по... кые аймагай коммунистну... hайшаажа байhан тухай, КП... XXIV съездын түүхэтэ шиид... ринүүдые дүүргэхын түлөө а... гай ажалшадай бүхы хүсэ ... далаа зорюулха байhан т... Пленумэй тогтоол дотор хэл... нэ.

А. ЧУКРЕЕ...
КПСС-эй райкомой таhагы... даагш...

Семен Иванович Маковей табан үдэр соо хэхэ хүдэлмэрее дүрбэн үдэр соо бүтээхэ гэhэн үүсхэл гаргаhан юм. Энээниинь Улаан-Үдын Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд халуунаар дэмжээ бэлэй. Эдэбхи үүсхэл гарган хүдэлдэг С. И. Маковейн бригадын гэшүүд табан жэлэйнгээ даабари дүрбэн жэл хахад соо дүүргэхээр шиидэhэн. Тус бригадын гэшүүн Виктор Мушаков халаанайнгаа даабари хододоо үлүүлжэ, чухэдэйнгөө магтаалда хүртэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Виктор Мушаков.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТУГ ҮРГЭГШЭД

ГАБШАГАЙШУУ...

Онохойн модоной комбинадай хүдэлмэришэд hайн шанартай барилгын материал хюрөөдэн гаргаха хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Предприятиин нехүүдэй коллективүүд hараhаа hара бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ, социалис мүрысөөн улам үргэдэнэ. Модо хюрөөдэдэг цехэй коллектив hүүлэй гурбан hара соо комбинадайнгаа дамжуулгын Улаан туг алдангүй абажа ябана. Ажалаа hайн мэдэхэ болоhон, дүршэлтэй бэрхэ хүдэлмэришэд энэ цех соо олон юм. Эдэнэр ажалаа зүбөөр эмхидхэн, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Тиимэhээл халаан бүриингөө даабари ходо үлүүлэн дүүргэжэ, hайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргана.

Энэ цехэй хүдэлмэришэд сонхын рама, байрын гэрэй, малай байрын үүдэ хэжэ, шала табиха хабтагайнуудые хюрөөдэн гаргадаг байна. Ноябрь hара соо 150 гэртэ хүрэхэ материал бэлэдхэhэн юм. Энэ цехэй коллектив сүүдхэ бүри гэрэй барилгада хэрэгтэй 650-660 кубометр материал бэлдэнэ, ноябрь hара соо 34,3 мянган түхэригэй продукци гаргаха даабаряа 36 мянганда хүргэhэн. Шэнэ онол арга хэрэглэн хүдэлhэнэй ашаар продукциин өөрын үные ехээр хямдаруулhан байха юм.

Евгений Сомовой даадаг бригадын хүдэлмэришэд халаанайнгаа даабари ходо 15-20 про... үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр продукцияа hайн шанарт... техническэ хиналтын таhа... шаана. Тус бригадын гэшүү... сомолка Надежда Калинина... хюрөөдэдэг станогоо бүтээ... тэйгээр ашаглажа шадана... мунис ажалай ударнигай ... нэрэ зэргэдэ хүртэhэн Н... Калинина мүнөө жэлэй т... хүдэлжэ байна.

— Бригададамни 32 хүн... дэг. Тэдэнэй 18-ниинь ко... ажалай ударнигай нэрэ ... хүртэhэн. Манай бригадын ... мэришэд хэдэн ондоо ма... шудалhан. Хэзээдэшье ба... hэлгэхээр бэлэн байдаг. ... дээрэhээ hаадгүйгөөр хү... hайн шанартай продукци... гарганабди,—гэжэ бригади... гений Сомов хөөрөө hэн.

Шэнэ табан жэлэй түрү... жэлэй даабари болзорhоонь дүүргэхэ гэhэн уялга тус коллектив абаhан байгаа. ...нөө бодото дээрэнь бэел... шадаба.

Онохойн комбинадай кол... байгша оной арба нэгэн hа... 11 миллион 336 мянган т... гэй продукци үйлэдбэрилжэ, баряа холо үлүүлээ. Эдэн... кабрь hара соошье габшагай... гаар хүдэлбэ.

К. ЖАМЬЯН...

КУПАВИНСКА УНИВЕРСИТЕДҮҮД

Үдэшэ орой... Басагад байрадаа сугларанхай, аалиханаар дуу дуулацад...

Бүхэли үдэр хүдэлhэнэй hүүлээр hургуулида ошожо hураад, эсэнхэй ерээ гэжэ hанахааршье бэшэ. Теэд бүдта сугларaад байхадаа, дуулангүй байха арганьгүй хаш.

Тэрэ дуун өөhэд тухайнь зохёогдоhон шэнги: Купавнашье Москвада дүтэ, тэндэнь нарин сэмбэ нэхэдэг Н. Н. Акимовай нэрэмжэтэ суута фабрика: хүдэлмэришэдэйнь байдаг городок багаханшье hаа, зохид, hаруул; залуушуулшье олон. «Хадамгүй ткачиханууд — олонхинь» — гээд дуун соо хэлэгдэхэньшье гайхалгүй.

— Таня, энэ дуун нээрээ Купавна тухай зохёогдонхой юм гү? — гээд бүд нэхэлгын инженер Татьяна Хомяковаhаа асуубаб. Энэ басаган хэдыдэхиеэ фабрикын комсомолшуудай ударидагшаар hунгагдана хаб.

— Тиигэжэ хэлсэгшэл даа, — гээд Таня харюусана. Харин нээт мүнөө манай Купавнада ерээ hаа, бүд нэхэгшэдэй hуралсал тухай нэгэ бадаг сохом нэмэжэ бэшэхэл hааб даа гээд hананаб. Купавинска бүд нэхэгшэд hураха ехэ дуратай. Хүдэлмэрилдэг зонойнь хахадhаа үлүүнь институт, техникум болон үдэшын hургуулинуудта hурана. hүүлэй жэлнүүдтэ ганса энэ предприятиин 600 гаран хүн — дунда, 65 хүн тусхай дээдэ hургуулитай болонхой. 700 гаран хүн хүдэлжэ байгаад Купавинска үдэшын текстильнэ техникум дүүргээ. Эндэ гурбан жэлэй тусхай программаар кадрнуудые бэлдэжэ эхилhэнhээнь хойшо хорёод жэл үнгэрөө. Эндэ тусхай комисси бии юм. Гэхэтэй хамта хүнүүдэй hураха тон дуратай байhаниинь коммунис ажалай hургуулиин жэшээ дээрэhээ хараалhан дүримүүдые хүтэлбэри болгодог, зүгөөр тэрэнээ хубилгагдашагүй юумэн гэжэ тоолодоггүй. Ажалай hайн гурим заншал дэлгэрүүлхэ, хүдэлмэришэдые ажалай эрхим онол шадабарида hургаха, бүрин hайн эмхи гуримтай болгохо шэнэ арга бэдэржэ байдаг. Түрүү дүй дүршэл хайшан гээд үрэ ехэтэйгээр тараахаб, хүнүүдые түрэл фабрикахэр юрын ткачихаhаа предприятиингаа техническэ хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн болотороо ургажа, Гүрэнэй шангай лауреат, Россиин Федерациин Верховно Соведэй депутат удаа удаагаар дүрбэ дахин болоо. М. И. Рожнева хэшээлэйнгээ гол темые «Түүхэй эд алмалга» гэжэ өөрөө тодорхойлоо. Нэгэшье янзын түүхэй эд алмабал, бүд нэхэгшэдэй бүхы бригадые шэнэ аппарадуудые бүри ехэ ашагтайгаар хайшан гээд хэрэглэдэг болохоб гэhэн асуудал сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө урдa табиhан байна. Хүтэлбэрилдэг бүлэгтэнь hурадаг хүдэлмэришэд 20 дурадхал оруулаа. Тэдэ дурадхалнуудые утаhа будадаг цехтэ нэбтэрүүлхэдэнь, гээгдэлдэ ороhон зарим ажалынь заhаржа, цехэй коллектив мүнөө түрүүшүүлэй элеэр харагдана. Эндэ политическэ, экономическа болон үйлэдбэриин талаар ехэ юумэ ойлгожо гарахын хажуугаар, гурим заршамайшье талаар нилээд ехэ юумэ мэдэхэ болоно.

Үнгэрэгшэ hуралсалай жэлдэ Купавнын коммунис ажалай юhэн hургуулида фабрикын 250 гаран хүдэлмэришэд, алба хаагшад hураа. Мүнөө жэлдэ энэ тоо 450 хүрэтэрөө нэмэбэ. Халаанай hүүлээр hурадаг юм. Фабрикань гурбан халаанаар хүдэлдэг тула, үдэшын ба hүниин халаанда хүдэлhэн зондо гэжэ хоёр часай хэшээл дахяад үнгэргэдэг.

Купавинецууд hуралсал эмхидхэхэдээ, бусад предприятинуудтай адляар, коммунис ажалай hургуулинууд тушаа ВЦСПС-эй даа ажаллаха дуратайгаар хайшан гээд хүмүүжүүлхэб гэhэн асуудал эндэхи коммунис ажалай hургуулинуудай программын гол зүйлнүүдэйнь нэгэн болонхой.

Мүнөө жэлэй hуралсалайнь эхин Купавинска нарин сэмбын фабрикын коммунис ажалай предприятиин нэрэ зэргэдэ хүртэhэнhөө хойшо 10 жэлэй ойтой тудалдаба. Коммунис ажалай коллектив гэжэ нэрлэгдэхэ эрхэ хамагhаа түрүүн олоhон бригадые хүтэлбэрилдэг байhан М. И. Рожнева коммунис ажалай hургуулида хэшээл үнгэргэнэ. Имэ хүнэй заагаагүйдэ хэн заалтайб? М. И. Рожнева коммунис ажалай хүдэлсонэй дэлгэрhэн түрүүшын жэлнүүд тухай хөөрэнэ. Энэ нүажахын тоосоондо оруулха аргатай болохо гэжэ баримталан харуулаа.

Коммунис ажалай hургуулиин программа зохёолгодо фабрикын профсоюзай комитедэй үйлэдбэриин комисси, НОТ-ой лаборатори, ВОИР-ай эхин эмхи хабаадалсадаг. Эдэнэй дурадхалаар фабрикын методическа совет ажалай түрүү онол аргануудые олоной дунда нэбтэрүүлхэ темэнүүдые баталдаг. Тэдэниие hурагшадта хэн ойлгуулжа үгэнэб гэжэ асуубал, фабрикын гоёолгын участогай коммунис ажалай hургуулиин хүтэлбэрилэгшэ Э. К. Новожилова болоно. hаяхан тэрээндэ предприятиин эрхим мастерай нэрэ зэргэ олгогдоо. Хэшээлнүүдые үнгэргэжэ байхадаа, утаhа будадаг тоодо оронхой. Купавинецууд hуралсалайнгаа, үйлэдбэриингөө амжалтануудые зэргэсүүлжэ үзэдэг. Тиихэдэнь коммунис ажалай hургуулида ябагшадай ажалай эдэбхиин ехэ болоhониинь эли бодо харагдана. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ Купавинска hургуулинуудhаа урлан нарижуулха 250 гаран дурадхал ороо. Эдээнэй ашаг үрэнь — алмагдаhан 65 мянган түхэриг.

Купавинска фабрикын коммунис ажалай hургуулинуудта ямар хүнүүд hуранаб, нэгэл станок даажа хүдэлдэг, дунда hургуулитай болоjо шадаагүй хүнүүд hурана гү? — гэжэ hонирхоhон байгаабди. Нэгэтэ пропагандист Н. Д. Сергинагай түрүүшын хэшээлэй үедэ техническэ дунда hургуулитай мастерай туhалагша Б. Т. Плаксин имэ hургуули намда юу үгэхэ юм гэжэ маргаhан байгаа.

Нээрээшье, коммунис ажалай hургуулида ябажа мэдэхэ болоhон юумэнь хүнүүдэй hанаа сэдьхэлые ханаана гээшэ гү? Купавкада энэ хэрэг имээр ойлгодог: нүхэдтэеэ хубаалдамаар юумэ шамда бии hаань, хубаалдаха ёhотойш. hургуулиин хүтэлбэрилэгшэ найдамтай туhалагшашни боложо үгэхэ. «Шэнэ техникэ гоёолгын үйлэдбэридэ юу үгөөб, арга боломжонь дүүрэн ашаглагдаа гү?» — гээд нүхэдтэеэ хамта элирүүлхыень мүнөөхи Б. Т. Плаксинда даалгаhан байгаа. Н. Д. Сергина тэрэ даалгабариин дүүргэлтын дүнгүүдые хүлеэн ядажа байба. Нэгэ хэдэн сагай үнгэрөөд байхада, Плаксин группынгаа хүтэлбэрилэгшэ болонхой, хэhэн юумэ тухайдаа элидхээ hэн. Саашадаа тэрэнэй дурадхаhан зүйлнүүд эмхидхэлэй, техническэ хэмжээнүүдэй түсэбтэ оруулагдадаг болоhон байна.

hургуулида ябагшадай тооё, коммунис ажалай hургуулинуудай тооё эрид олон болгохо гэжэ фабрикын хүтэлбэрилэгшэд оролдоногүй. Мүнөө Купавинска фабрикада хүдэлдэг хүнүүдэй нилээд hургуулитай, соёл болбосоролтой, техническэ талаараашье дээгүүр зэргэтэй болоhыень хараада абана. Гэбэшье мэргэжэл ехэтэй пропагандистнарай байhан ушар, хэшээлээ шадамараар үнгэргэдэг, тэдэнэйнь туhатай байдаг хада. хүдэлмэрилэгшэд болон алба хааг... шад олоороо hурахые хүсэнэ...

— hуралсалай жэлэй эхин... имэ ушар болоо hэн, — гэжэ... фабкомой түрүүлэгшэ С. Е. Жи... ворахин хөөрэнэ: — Түсэбүү... шье табигданхай, списогуудшье... баталагданхай байгаа. Нэгэ hур... гуулиин түрүүшынь хэшээл дээ... рэ хүнүүдые списогээрнь шалгажа дүүргээд байтар, нэгэ хүн гараа үргэбэ.

— Намайе хэлэбэгүйлта, — гэжэ хүдэлмэришэн В. Н. Болдина hууриhаа дуугарба. Энэ эхэнэрэй таби хүрэхэ болоhон, гэр бүлынь ехэ, сүлөөгүй байдаг хадань, hургуулида оруулаагүй байгаабди. Харин тэрэмнай дураа гутаад: — Ажалай онол, дүршэл тухай залуушуулда бидэ, ветерануудай хэлээгүйдэ хэн хэлэхэ юм. Залуушуулhаа hураха юумэн бидэндэшье байхал,—гэhэн юм.

Купавинска нарин сэмбын фабрикын коммунис ажалай hургуулинуудта, «Купавинска университедүүдтэ» hурахаяа бүд нэхэгшэд, гоёон шэмэглэгшэд, мастернууд болон бригадирнууд, элдэб жэлэй стажтай хүдэлмэришэд, тон залуушье хүнүүд ерэнэ.

Тэдэнэр шэнэ юумэ ойлгохые, дүй дүршэл халан абахые хүсэнэ бшуу.

В. ИТКИН,
(ТАСС-ай тусхай корр.).
Купавна,
Московско область.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАХАБ?

ХЭЛЭҺЭН ҮГЭДӨӨ ХҮРЭНЭ

Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэл гараба. Мүнөө үедэ партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө абаһан социалис уялгануудаа хэр зэргэ дүүргэжэ байһанаа ажалай коллектив бүхэн согсолжо, шэнэ түсэбүүдые хараалжа байна.

Манай Буряадай республикын потребкооперацийн олон тоото худэлмэрилэгшэд, коллективүүд ажал хүдэлмэридөө яһала амжалтатай үнгэрэгшэ жэлээ түгэсхэбэ.

Энээнтэй дашарамдуулан, Түнхэнэй райпотребсоюзай Хойморой сельпогой коллектив тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйб.

Эдэ нүхэд 1971 ондо эд бараа хүн зондо худалдаха түсэбөө декабриин 27-до дүүргэхэ ёһотой байһан аад, декабриин 15-да дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаа һэн.

Бидэнэр, потребсоюзай Буряадай системын хүдэлмэрилэгшэд, хойморойхидой эдэбхи үүсхэлдэ ехэ баярлаһан, дэмжэһэн байгаабди. Олохон коллективүүднай тэдэнһээ жэшээ абажа, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа һэн.

Тиигээд социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргахада, хойморойхид гурбадахи кварталай түсэб дүүргэлгээр потребсоюзай Буряадай системын организацинуудай дунда түрүү һуури эзэлжэ, Россин потребсоюзай правлениин ба потребсоюзай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай президиумэй дамжуулгын Улаан Тугта, мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Хойморойхидой иимэ ехэ амжалта түйлаһаниинь гайхалтай бэшэ юм. Түнхэнэй райпотребсоюзай түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Промтеева бидэндэ иигэжэ хөөрөө:

— Манай хүдэлмэрилэгшэд ямар нэгэн түсэбөө дүүргээ һаа, удаань дээшэлүүлэгдэһэн түсэб. уялга абадаг, энээнээ дүүргэбэл, үшөө нэгэ алхам урагшаа хэхые оролдодог гээшэ. Эдэ бүгэдые тэдэ ажалаа һайжаруулһанай, хүдэлмэридөө түрүү арга дүршэлнүүдые хэрэглэһэнэй ашаар түйладаг. Хүн зоной хүдэлхэдэ һайн арга нүхэсэлнүүд олгогдодог. Тиихэдэ мүрысөөндэ илагшадые, ажалай түрүүшүүлые али болохо аргаар дэмжэдэгбди, урмашуулдагбди. Дамжуулгын Улаан туг бүгэдын нюдэн дээрэ, баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдадаг...

Эдэ бүгэдын лэ ашаар Хойморой кооператорнууд 1970 онһоо эхилжэ Түнхэнэйнгөө аймагта квартал бүхэнэй мүрысөөндэ илажа ябана. Тэрээнһээ гадна, бүхэреспубликанска мүрысөөндэ хоёр дахин түрүү һуури эзэлээ һэн. Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай социалис мүрысөөнэй дүрим нилээд шанга юм, тиимэһээ нилээд хүсэтэйгөөр ажаллаха хэрэгтэй байдаг.

Ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ Аршаан тосхоной столовын повар, Ажалай Улаан-Тугай ордентой Е. И. Левицкая, энэл столовые даагша В. И. Кубец, Галбай һууринай магазиниие даагша, «Совет кооперациин отличник» Т. Д. Машкинова (жэлэйнгээ түсэб декабриин 1-дэ дүүргэһэн). автолавкые даагша Р. Ш. Сайдыков, Аршаан тосхоной магазиниие даагша И. Д. Лабашинова (Коммунис ажалай коллектив гэһэн нэрэ зэргэдэ магазинайнь хүдэлмэрилэгшэд хүртэһэн) болон бусад олон нүхэдэй нэрые дурдажа болохо байна. Тэдэнэр ехэнхидээл олон жэлдэ худалдаа наймаанай хүдэлмэридэ ябаһан хүнүүд байха юм. Жэшээнь, нүхэр Левицкая 31 жэлдэ хүдэлһэн, нүхэр Кубец 18-дахи жэлээ наймаанай хүдэлмэридэ ажаллана. Т. Д. Машкинова 20 жэл хүдэлөө, Сайдыков 15-дахи жэлээ автолавкынгаа жолоо барижа, холын малшадай дунда ажалладаг.

Эдэ нүхэд баян дүй дүршэлтэй. ажал хүдэлмэреэ һайн мэдэхэ хүнүүд. Залуу нүхэдтөө саг үргэлжэ туһалжа байдаг. Жэшээнь, Аршаан тосхоной «Саянууд» гэһэн магазинай наймаалагша В. Б. Тулаева залуушуулай нэгэн, бэрхэ мэргэжэлтэ болонхой. Нүхэр Тулаевагай, мүн нүхэдэйнь оролдолгын хүсөөр тус магазинай коллектив жэлэйнгээ түсэбые декабриин 1-дэ дүүргэһэн байна.

Иимэ коллективүүд, түрүүшүүл Түнхэнэй кооператорнуудай дунда олон. Дүрбэн коллективынь 1971 оной декабриин 1-һээ эхилжэ 1972 онойнгоо түсэбөөр ажаллаа, харин аймагай кооператорнууд бүхы дээрээ декабриин 15-да жэлэйнгээ түсэб сүм дүүргээ. Нигэжэ тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ зуураа, эд бараа наймаалгаяа 2 дахин ехэ болгоһон байна.

Мүнөөмнай хүдөөгэй хүн зоной эрилтэ ехэ ургаа. Тэдэниие һайнаар хангаха гээшэ оролдолгын, эршэмтэй ажалай хүсэн. Энэ уялгаа Хойморой сельпогой коллектив, Түнхэнэй аймагай бусад кооператорнууд ажалай жэшээ мүн 1972 ондошье харуулха байха гэжэ найдаглана.

Б. ДОРЖИЕВ,
Буряадай потребсоюзай НОТ-ой лабораторине даагша.

Д. ЛОБСАНОВ

БУРЯАДАЙ ХЭБЛЭЛ ЭСЭГЭ ОРОНОО ХАМГААЛГЫН АГУУЕХЭ ДАЙНАЙ ҮЕДЭ*)

Социалис хүдөө ажахымнай шанга шалгалта гараа һэн

1942 он хүдөө ажахын урда шье, орёошье зорилгонуудые табиһан юм. Жэшээлхэдэ, тарилгын талмай 11,3 процентээр үргэдхэхэһөө гадна, газар тарялангай шанар һайжаруулһанай ашаар ургасань нилээд дээшэлһэн байгаа. Бүхы аймагуудта овощ тариха газарай талмайе али болохо аргаар үргэдхэхэ гэжэ хараалһан юм. Малай тэжээл элбэглүүлхэ, тэдэниие дулаан байрануудаар хангаха, малай тоо толгой олошоруулха, үхэлгэ ба һурталгыень үсөөрүүлхэ, үүлтэр һайжаруулһанай үндэһөөр ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ зорилго табигдаа бэлэй. Машинно-тракторна станцинуудаа түгэс бэлэн болгохо, үрэ һайнаар хэрэглэхэ, тиин 1942 оной хүдөө ажахын хүдэлмэриин түсэб бүрин дүүргэхэ арга боломжо хангаха шухала байба. Шадаал һаа олон морид ба сарнуудые һургаха, хүдэлмэри хэхээр болгохо, транспортын талаар тохёолдоһон бэрхэшээл зайсуулха эрилтэ табигдаа һэн. Дурсагдаһан хара бодолнуудые бодото хэрэг болгохын тула, ажахы бүхэнэй нөөсэ арга боломжо элирүүлэн элсүүлхэһээ гадна, мүн колхозууд дотор, колхозууд хоорондын социалис ёһоной харилсан туһалалсалга үргэнөөр эмхидхэхэ шухала байгаа юм. Эдэ ехэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ МТС-үүдэй, совхозуудай политотделнүүд шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй: сэрэгэй жэн журам бэхижүүлхэ, хүдэлмэрилэгшэдые зүбөөр шэлэн тохоохо, хубаарилан хүдэлгэхэ ба һуужуулхэ хэрэгтэнь колхозуудай правленинүүдтэ, партийна организацинуудта туһалха уялгатай байгаа.

1942 ондо Буряадай республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда иимэ зорилгонууд табигдаа бэлэй. Эдээн тухай ВКП (б)-гэй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр С. Д. Игнатьев 1942 оной январьда республиканска газетэнүүдтэ тунхаглуулһан «Хүдөө ажахын талаар энэ жэлэй зорилгонууд» гэһэн статья соогоо бэшээ һэн. Тэрэнь 1942 оной хүдөө ажахын хүдэлмэриин түсэб тухай БМАССР-эй СНК-гай, ВКП(б)-гэй обкомой шиидхэбэриин үндэһөөр бэшэгдэһэн юм.

Республиканска, аймагай газетэнүүд партийна органуудай хүтэлбэри доро тэдэ зорилгонуудые дүүргэхын түлөө тэмсэжэ эхилһэн байна.

«1942 оной ургаса хурялга ба хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ тухай» гэһэн СССР-эй СНК-гай ВКП(б)-гэй ЦК-гай тогтоол июль һарын эхеэр тунхаглагдаа.

Парти болон правительствын, ВКП(б)-гэй областной комитедэй шиидхэбэринүүдээр зэбсэгжэһэн, Совет сэрэгүүдэй түрүүшын илалтата дүнгүүдээр зоригжоһон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ургаса хурялгадаа дабхар, шэнэ эршэтэйгээр бэлдэжэ эхилһэн юм.

Республикын газетэнүүд хурялгын түрүүшүүл ба тэдэнэй дүй дүршэлдэ онсо анхарал хандуулдаг байгаа. Гектар бүриһөө 1015 центнер хартаабха ургуулһан Л. П. Шурыгинагай звено тухай; тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө 152 процент дүүргэһэн, үбhэ хурялгын үедэ нормоёо үдэр бүри 166—200 процент болгодог байһан, гектар бүриһөө 45 центнер орооһо таряа ургуулжа абаһан С. К. Киселёв тухай үдэр бүри тарянай 115 боолто боодог Суржума Банзаракцаева тухай «Бурят-Монголой үнэн» уншагшадтаа тодорхойгоор хөөрэдэг һэн. Үшөө нэгэ иимэ тобшохон мэдээсэл гунхаглагдаһан юм. «Загарай. Суута комбайнер. орденто Тудуп Цырендоржиев һүүлэй гурбан үдэрэй турша соо 95 гектарай таряа хуряаба. Комбайнер Шурыгин хоёр холбоо комбайнуудаар хуряалгын эхинһээ хойшо 240 гектар хуряагаа».

Таряа хуряалгаяа түгэсхэһэн түрүүшүүлдэ зорюулжа, «Бурят-Монголой үнэн» (октябриин 8-да) тусхай хуудаһа гаргаа бэлэй. «Сүүдхэ бүриин 200 боолто» гэһэн газетын тусхай корреспондент Д. Лубсановай корреспонденци тэндэнь тунхаглагдаһан: Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн сүүдхэ бүри 200 боолто боодог Ламажап гэгшэ тухай бэшэгдэһэн байгаа. Мүн хуряалгын эхинһээ хойшо 548 гектар таряа хадаһан, 1.074 килограмм түлишэ арьбалһан комбайнер Т. Цырендоржиевай хөөрөөн толилогдоо һэн.

МЮД-эй XXVIII оной хүндэлэлдэ зорюулжа улаан яашаа эмхидхэхые уряалһан, партиин областной комитедээр һайшаагдаһан хүдөөгэй залуушуулай үүсхэл үргэнөөр харуулагдаа бэлэй.

Партийна, совет эмхинүүдэй. хэблэлэй ябуулһан эмхидхэлэй ба ойлгуулалгын хүдэлмэриин ашаар республикын хүдөө нютагуудай хүдэлмэрилэгшэд 1942 ондо орооһо тарянай таригдадаг талмайе 13,4 процентээр, овощой — 26,5 хартаабхын — 16,1 процентээр үргэдхэһэн юм. Тамхин, саахарай свёкло гэхэ мэтэ шэнэ ургамалнууд таригдадаг болоһон, гүрэнтэеэ болзорһоо урид тоосожо, 1941 онойхиһоо 132 мянган пүүдээр ехэ орооһо таряа тушааһан юм.

Дайнтай дашарамдуулан, фронт болон орондоо бүри ехэ продуктнуудые үгэхэ зорилго малшадай урда табигдаа. Энээниие шиидхэхын тула, үбhэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ хэрэгтэй байба. Мал ажалаа амжалтатайгаар хүгжөөхын түлөө колхознигуудай тэмсэл соогуур комсомол-залуушуулай фермэнүүд ба бригаднуудые эмхидхэхэ гэһэн патриотическа үүсхэл гараа һэн. Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ, Ивалгын аймагай «Коминтерн» колхозууд тиимэ үүсхэл гаргаһан юм. Партийна, нийтын эмхинүүдэй, газетэнүүдэй зүгһөө эдэбхитэйгээр дэмжэгдэһэн залуушуулай патриотическа үүсхэл республика дотор үргэнөөр дэлгэрбэ.

Наһажаал хүнүүдшье фронтдоо туһалха арад бүгэдын хэрэгтэ мүн лэ бага бэшээр хубитаяа оруулаа бэлэй. Тэдээн тухай газетэнүүдтэ бэшэгдэдэг байһан. Жэшээлэн хэлэбэл, «Бурят-Монголой үнэн» «Үбгэд» гэһэн В. Петровой найруулга сентябрь һарада тунхаглаа һэн. Ивалгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой найман үбгэдһөө бүридэһэн звено 6 мянган пүүд үбhэ бэлэдхээд, һүүлээрнь таряа хуряалгада хабаадаа гэжэ тэрээн доторнь хэлэгдэһэн байха. Тэрэшэлэн һарын туршада 800 центнер үбhэ бэлэдхэһэн, 74 наһатай Цыдып Базаров (Яруна) түрүүтэй дүрбэн үбгэдэй звено тухай А. Шулуновой корреспонденци тунхаглагдаһан юм.

Шэнэ, 1943 он республикын ажалшадта, бүхы совет арадта ехэ баяр асарһан илалтануудаар эхилээ: Улаан Армиин баатар сэрэгшэд Кавказда, Сталинград шадар, Доной дундуурхи нютагуудта, Воронежой фронт дээрэ, Ленинградай оршондо илалта түгэс добтолгонуудые хээ бэлэй.

Буряад ороной ажалшад парти, правительствын шиидхэбэреэр урмашан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронтнууд дээрэ Улаан Армиин түйлаһан амжалтануудаар зоригжон, ажалдаа бүри ехэ амжалтануудые түйлажа, республикынгаа 20 жэлэй ойе угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ һэн. Гүрэнэй Оборонын Комитедэй дамжуулгын Улаан Туг абаха кандидат болгожо Бурят-Монголой республикые СССР-эй Наркомземэй зууршалһан ушар дээрэ хэлэгдэһэнэй гэршэ болоно.

1944 ондо хүдөө ажахын талаар тэдэл зорилгонууд, тэдэл асуудалнууд хэблэлэй үмэнэ табигдаһан байгаа.

Тэрэ жэлэй январьда Сэлэнгын аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хандалга газетэнүүдтэ тунхаглагдаһан юм. Хүдөө ажахын талаар түйлаһан амжалтанууд тухайдаа тэндэхи ажалшад Эхэ орондоо элидхээ бэлэй. «Урда тээхиһээ бүри һайнаар хабарайнгаа хүдэлмэридэ бэлдэхэ гэжэ шиидээбди. Газар тарялангай, мал ажалай талаар 1944 ондо шэнэ, ехэ зорилгонуудые хараалаад, һү тушааха жэлэйнгээ түсэбые сентябриин 1 болотор, мяха ба нооһо — июлиин 30 хүрэтэр, брынзэ ба үндэгэ — августын 15 болотор дүүргэхэ уялга абанабди. Агуу Октябриин XXVII ой болотор бүхы янзын продуктнуудые, тэрэ тоодо орооһо таряа тушаалгаар гүрэнтээ сүм тоосохобди» гэжэ сэлэнгынхид мэдүүлээ һэн. Энэнь хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй 1944 оной социалис мүрысөөнэй эхи табяа бэлэй.

«Бурят-Монголой АССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Совнаркомой тогтоол 1944 оной август соо газетэнүүдтэ тунхаглагдаһан байна. Тус тогтоолой үндэһөөр овощ, хартаабха, һү, үндэгэ тушаалгаар хэдэн хүнгэлэлтэнүүд Буряадай республикын колхозуудта олгогдоһон. хоёр аймагые (Хойто-Байгал ба Баунтын) хүдөө ажахын продуктнуудые тушаалгаһаа, хүдөө ажахын налогһоо табан жэлээр сүлөөлһэн юм.

Хүдөө ажахын машинанууд ба түхеэрэлгэнүүд, үүлтэртэ буха, хусанууд, уһалалгын хаалта һубагуудые бариха, мелиоративна хүдэлмэри хэхэ мүнгэн табигдаһан байна.

Энэ тогтоол улад зоной дунда политическэ, ажалай ехэ дэбжэлтэ үүсхээ һэн. Республикын газетэнүүд олониитын эдэбхи үүсхэл үргэнөөр харуулхатаяа хамта, хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилжэ, тэдээгээр фронтын, тылэй эрилтэ хэрэглэмжэ хангажа, парти, правительствын анхарал оролдолгодо харюусахыень хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые үдэр бүри уряалдаг байгаа.

1945 ондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ түсэб тухай СССР-эй СНК-гай, партиин ЦК-гай тогтоолые, «ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой хүдэлмэри, областной партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гай тогтоолые зүбшэн хэлсэһэн ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой пленумэй материалнууд республикын газетэнүүдтэ февраль соо тунхаглагдаа һэн.

«Бурят-Монгольская правда», «Бурят-Монголой үнэн» газетэнүүд обкомой пленумэй дүнгүүдтэ зорюулһан түрүү бэшэгүүд соогоо ВКП(б)-гэй ЦК-гай тогтоолые үдэр бүриингөө ябуулгада хүтэлбэри болгожо, ажахынишье, партийно-эмхидхэлэйшье, политическэшье хүдэлмэридэ тохёолдоһон алдуунууд, дутуунуудые дары усадхахын тула бүхы хүсөө элсүүлэн табихыень хүдөө ажахын, партийна болон совет зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые уряалһан байна.

Тэдэ шиидхэбэринүүд областной партийна организациин, республикын хэблэлэй удаан саг соо бэелүүлхэ ажал ябуулгын программа болоо.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

** Үргэлжэлэл. Эхининь манай газетын 1971 оной декабриин 31-нэй номерто гараа һэн.*

НЯГТАЛ ХҮН ДАА

Үбэлэй нэгэ шэмэрүүн үглөөгүүр һэн. Хяагта городой хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадта оробобди. Дүрэеэ абхуулха дуратайшуул олон, хүлеэхэ ушар гараба.

— Борис Сындыкович, минии дүрэ бэлэн болоо гээшэ гү? — гэжэ зулгыхан шарайтай, түхэрсэн хара нюдэтэй басаган асууба.

— Болоо, болоо. Үсэгэлдэр гаргаа һэм, — гэжэ фотограф харюусаад, — ошожо абагты, — гэбэ. Ямараар абадаг юм хаб гэжэ бидэшье һонирхобобди. Басаганай урихан нюдэн дүрэеэ харахадаа, бүришье дулаахан болоһондол үзэгдэбэ. Нээрээшье, һайнаар абхуулаал даа. Одоол оогүй гэхэдэ болохо.

— Ехэл һайн абаа байна, — гэбэб дүрыень хараад басаганда.

— Ахадаа эльгээхэ гэһэн хүм. Сэрэгэй албанда юм, — гэбэ.

— Аа, сэрэгэй албанда һаа, дуратай хүбүүндээ эльгээхэ гэһэн байгаа ёһотойш, — гэжэ шоглобоб.

— Үгы, үгы Нээрээ, ахам сэрэгэй албанда юм, — гэжэ басаган баталба.

— Нааданаб даа, — гэбэб.

Тиихэдэл би Борис Сандыковичтай танилсажа, хөөрэлдэхэ гэһэн хүсэлдэ эзэлэгдээ бэлэйб. Үндэр бэетэй, харабтар шарайтай, үгэ дуу үсөөнтэй энэ хүн бидэнэй дүрые хаагаад, хоёр хоногһоо бэлэн болохо, ерэжэ абаарайгты гэбэ.

— Борис Сандыкович, үнинэй дүрэ абадаг гээшэ гүт?—гэжэ һонирхобоб.

Үнинэй ааб даа. Арба гаран жэл болооб, — гэжэ харюусаад: —Анхан Улаан-Үдэдэ зургаа һарын турша соо фотографой курса һуража дүүргээ һэм, — гэжэ нэмэбэ.

Багахан ябахадаа хүнэй дүрэ абаха ехэ дуратай байһан юм. Бухэли үдэртөө абаһан дүрэеэ заримдаа һүниндөө гаргажа хонохо. Хүн дуратай юумэндээ түргэн һурадаг. нэгэ шэлэһэн мэргэжэлээ орхихо дурагүй байдаг. Тиимэшүүлэй тоодо Борис Сандыкович Галсанов ороно гэжэ ойлгоо һэмби.

Хяагтын хүн зоной ажаһуудалай эрилтые хангадаг комбинадта хүдэлдэг болоһоор зургаа-долоон жэл болобо. Энэ үе соо дүй дүршэл ехэтэй фотограф Борис Сандыкович олон тоото фотографуудые [illegible]ажа гаргаа. Суг хүдэлдэг Ю. И. Лазурин, В. И. Киселёва гэгшэдтэ баян дүршэлөө нилээд хүбаалдаа. Эдэ нүхэд мүнөө бэрхэ фотографууд гэжэ алдаршанхай.

Борис Сандыковичта дүрэеэ абхуулха дуратайшуул олошоржол байдаг. Теэд хэн дүрэеэ гоёор буулгуулха дурагүй байдаг гээшэб. Һара бүриингөө даабариие ходөдөө үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай юм. Хүндэлэлэй самбарта гараха аймагайнгаа түрүүшүүлэй дүрые Борис Сандыкович буулгажа үгэдэг заншалтай.

Ц. ЖАМБАЛОВ.

Фото-репортаж

КОЛХОЗНИГУУДАЙ ҺАЙНДЭР

ГОРНО-АЛТАЙ. Усть-Каменска районой Яконур тосхондо соёлой шэнэ ордон нээгдэжэ, нютагай улад зондо ехэ һайндэр болобо. 300 хүнэй һууритай харалгын зал, уран һайханай бүлгэмэй кружогуудай репетици хэхэ таһалганууд, банкетнэ зал, амаралтын таһалга, уншалгын залтай библиотекэ хоёр дабхартай байшан соо байрлана. Соёлой ордон гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Тэрэ Алтайн уран зурааша Игнат Ортануловай эскизүүдээр хэгдэһэн байха юм.

Нютагай элитэ мэдээжэ хүнүүд соёлой ордон нээлгын баяр ёһололдо хабаадалсаба. XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой наһажаал хонишон Яла Орпоевич Артушев, багша Варвара Ивановна Шаркова, уран зохёолшо Семён Кааинчин, СССР-эй Верховно Соведэй депутат ахалагша хонишон Василий Бадакин болон дүрбэн эхэ-герой тэдэнэй дунда байлсаа.

Үндэр хада уулада оршодог энэ тосхоной хуби заяан һонирхолтой юм. Мүнөө болбосон түхэлтэй байшан гэрнүүдэй урган бодоһон газарта хэзээ нэгэтэ хооһон нуга байжа, хаа-яа эндэ моридой урилдаан болодог һэн. Мүнөө эндэ автомобиль гү, али трактор жолоодожо шадахагүй хүн үгы. Яконур тосхондо ажаһуудаг 100 гаран бүлэ үмсэдөө машинатай, мотоциклтай.

Дээдэ болон дунда техническэ эрдэмтэй 29 мэргэжэлтэд, 80 механизатор, 250 малшад, 32 багшанар эндэ ажаллана. Тиихэдэ 665 хүн дунда һургуулида, техникумүүдтэ, ВУЗ-уудта һурана.

XXII партсъедын нэрэмжэтэ колхоз он жэлэй үнгэрхэ тудам улам бүри ехэ нооһо, мяха, һү гүрэндэ тушаана.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Яконурай эхэ-геройнуудта бэлэг барилга. Усть-Канска райисполкомой секретарь И. М. Остроухова XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тоо бүридхэлшэ Зоя Яжуевна Тикешевада «Эхэ-героиня» гэһэн орден барюулжа байна.

Алтайда болоһон нэгэшье һайндэр национальна барилдаагүйгөөр үнгэрдэггүй юм.

Анна Балина. Тэрэ Москвагай Гүрэнэй театральна искусствын институт дүүргээд, Яконуртаа бусажа ерэбэ.

Е. ЛОГВИНОВОЙ фото.

ТАСС-ай фотохронико.

УНШАГШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

АЖАБАЙДАЛЫНЬ ҺАЙЖАРНА

Хориин аймагай Хүрбын тала дайдада ажаһуудаг арад зоной һуудал байдал он жэлэй ошохо бүри һайжаржа байна. Тэндэхи хүнүүдэй Октябриин урда тээхи, мүнөөнэй байдалые зэргэсүүлээд үзэбэл, тад ондоо, том һонирхолтой байха. Хэрбээ урдань эндэ эрдэм номтой нэгэ-хоёр хүнэй дайралдадаг һаа, мүнөө үзэг бэшэг мэдэхэгүй хүн үгы.

Хүрбэ нютагай хүн зоной һуудал байдалай һайжаржа байһан тухай хэдэн олон жэшээ харуулмаар. Ажал хэдэг хүнүүдэйнь гурбанай нэгэ хуби өөрын мотоциклтай гү, али мопедтэй болонхой. Эндэхи 13 гэр бүлэ «Москвич», «Запорожец» түхэлэй автомашинатай.

1969 ондо Хүрбын совхозой, леспромхозой, сомоной Соведэй, модо урадхуулгын участогай мүнгэ зөөреэр телевидениин ретранслятор бодхоогдожо, мүнөө олонхи айлнуудта сэнхир экранууд яларжа байдаг. Нютагай гэр бүлэ бүхэндэ радио, электрын гэрэл бии.

— Дээдэ-Хүрбын сомсоведэй газар дээрэ Тээгдэ, Хасууртай, Тохорюута, Ойбонто, Бага-Хүрбэ гэжэ тосхонууд бии юм, — гэжэ сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. В. Митыпов хөөрэнэ. — Нютаг бүхэндэнь клуб, байрын гү, али нүүдэл библиотекэ бии. Хүн бүхэн үдэр бүри кино хараха, шэнэ газетэ, журнал уншаха, радио шагнаха аргатай болонхой. Тээгдэ тосхондо 35 хүнэй нэгэ доро эмшэлүүлхэ аргатай больница, бусад нютагуудтань — медицинын пункт бии. Иигэжэ үбшэлһэн хүн түлөөһэгүйгөөр эмшэлүүлхэ аргатай болонхой.

Бүхы совет хүнүүдтэ адли Хүрбын арад зон эрдэм номдо һурадаг байна. Сомсоведэй мэдэлдэ хоёр дунда, хоёр найман жэлэй, нэгэ эхин һургуули бии. Тэдэ һургуулинуудта хамта дээрэ 13000 гаран үхибүүн һурана, зуугаад багша ном заана. Хэдэн арбаад хүбүүд, басагад ороной хото городуудай дээдэ, тусхай дунда һургуулинуудта һуралсана.

Дээдэ-Хүрбын сомоной Соведэй 4 тосхондо хэлхеэ холбооной отделени бии, телефоной автомат 2 станци тодхогдонхой. Арьбалһан мүнгэеэ хадагалжа байха нөөсэлгын кассашье байха. Үдэр бүри газетэ, журнал, бэшэгүүд асарагдана.

Иимэл даа Хүрбын хүнүүдэй мүнөөнэй һуудал байдал. Энэ хэдаа манай партиин национальна политикын илан мандаһанай эли тодо гэршэ болоно ха юм.

Г. ХАГОЕВ.

ТОСХОНОЙ ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Республикын ниислэл Улаан-Үдэ хотоһоо зүүн урагшаа 45 километрэй зайда Тарбагатай тосхон оршодог. Эндэ Улаан-Үдын аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй мотоор заһабарилгын мастерской, кондитерска фабрика, коммунальна ажахын комбинат, «Дружба» колхоз бии.

Хэрбээ урдань энэ тосхондо оройдоол гансахан үйлсэ байһан һаа. мүнөө табан үйлсэ болонхой. Промышленна, Н. А. Некрасовай нэрэмжэтэ үйлсэнүүд һаяхан бии болоо. Н. А. Некрасовай нэрэмжэтэ үйлсэдэ гол түлэб олон квартиратай хоёр дабхар гэрнүүд бодхоогдоно. Мэнэ һаяхан найман гэр бүлын ажаһууха шэнэ гэр ашаглалгада оруулагдаба. Мүнөө тэндэ Тарбагатайн сельсоведэй шэнэ байшан, олон квартиратай хоёр гэр баригдажа байна. Мүн тиихэдэ Буркоопсоюзай барилга-хабсаралгын управлениин барилгашадай хүсөөр хилээмэнэй завод бодхоогдожо эхилэнхэй.

Шэнэ жэл соо тус тосхондо техническэ мэргэжэл шудалха хүдөөгэй училищиин һуралсалай, үйлэдбэриин байшангууд, гэр байранууд баригдажа эхилхээр хараалагдана.

А. НАГАСЛАЕВ.

МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЭР НЭМЭХЭНЬ

1972 оной эхеэр хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха аймагай комбинадууд шэнэ мэргэжэлтэдээр нэмэхэнь. Тэдэнэй тоодо фотографууд, парикмахернууд, оёдолшод, хубсаһа эсхэгшэд ороно. Мүнөө эдэ залуушуул республикын Хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха министерствын үйлэдбэри һуралсалай комбинадые дүүргэхэнь.

Элдэб янзын хубсаһа оёдог, эсхэдэг мэргэжэлтэд һуралсалаа дүүргээ. Тэдэнэр оёдолой технологи шудалаа, эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй, үхибүүдэй хубсаһа эсхэдэг болоо. Мүнөө тэдэнэр Улаан-Үдэ хотын оёдолой ательенүүдтэ саг зууһа хүдэлжэ байна.

Һуралсалай комбинадта мүн фотографууд, парикмахернууд һуралсалаа дүүргэбэ.

Эдэ мэргэжэлтэдые бэрхэ багшанар һургадаг. Тэдэнэй нэгэн Р. Балданов болоно. Энэ хүмнай эхэнэрнүүдэй үһэ заһадаг мэргэжэлтэй. Хэдэн жэлэй туршада үнгэрэгдэһэн конкурс, мүрысөөнүүдтэ түрүү һуури эзэлнэ.

Гадна элдэб хубсаһа зохёон эсхэдэг, оёдог мэргэжэлтэй багша Ц. Цынгуева мүн лэ, бэрхэ хүмүүжүүлэгшэ юм. Тэрэ баян дүй дүршэлөө залуу мэргэжэлтэдтэ хубаалдахын тула хүсэ шадалаа гамнангүй оролдодог.

Радиотехнигүүдые Улаан-Үдын радиоцентрэй инженер М. Монхоев һургадаг. Энэ хүнэй хүтэлбэри доро залуушуул элдэб радиоприемнигуудые, телевизорнуудые заһабарилжа һурана,

Буряадай хүдөөгэй аймагуудта ошожо ажаллахадаа, эдэ залуу мэргэжэлтэд хүн зоной эрилтэ хангалтаар ашатай туһатай ажал ябуулха гэжэ бата найдагдана.

П. КАЗАРИНОВ.

ШУХАЛА ЗҮБЛӨӨН

Буряадай ниитын эрдэм шэнжэлхэ институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ Цырендаши Будаев һаяхан Кишинёв городто диалектологи болон хэлэнэй түүхээр болоһон бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадалсаһанаа бусажа ерэбэ. Тус зүблөөнэй пленарна заседаниие Молдавиин ССР-эй Наукануудай академиин президент академик Я. С. Гросул гэгшэ нээгээ.

Диалектологи болон хэлэнэй түүхын талаар научна соведэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Р. И. Аванесов түрүүлэн үгэ хэлэбэ. Энэ зүблөөнэй зорилгонууд тушаа ород, молдаван, казах, татар болон бусад хэлэнүүдэй лингвистическэ атласуудые зохёохо талаар бэелүүлэгдэжэ байһан ехэ ажал хүдэлмэри тухай тэрэ тогтоо. Диалектологическа атласуудай сэгнэшэгүй удха шанарые онсолон тэмдэглэхэ зуураа, Р. И. Аванесов нигэжэ хэлээ: «100 болон дээшэшье жэлнүүдэй үнгэрхэдэ, лингвистическэ атласууд эртэ урдын дурасхаал боложо түүхэдэ үлэхэ юм. Тэрээнһээ гадна эртэ урдын дурасхаалнууд амиды хэлэ харуулдаггүй. Харин атлас хадаа амиды хэлэ, тэрэ үедэ хэлэнэй ямар зэргэ байһые тодорхойлон харуулха. Энээнһээ ондоо нимэ документнүүд байхагүй бшуу».

Пленарна заседани дээрэ хамтадаа 11 элидхэл шагнагдаа. Тэрэ тоодо Армянска ССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Г. Б. Джауняи (Ереван), хэлэ бэшэгэй эрдэмэй докторнууд Э. Р. Тенишев (Москва), И. Палёнис (Вильнюс) болон бусад үгэ хэлээ.

Һүүлээрнь секцинүүдэй зүблөөнүүд болоо. Эндэ «Лингвистическэ атласууд», «Хэлэнэй түүхые үе үеөөр һалгаалга» гэһэн хоёр секци хүдэлмэрилһэн байна.

Нютагай хэлэнүүдэй атласые зохёолгын тон шухала удха шанартай байһаниинь энэ зүблөөн дээрэ онсолон тэмдэглэгдээ. Тус зүблөөнэй эхилхын урдахана белорус хэлэнэй географяар зохёол бэшэһэнэйнь түлөө Р. И. Аванесов болон бусадта, «Кетскэ хэлэн» гэжэ номойнь түлөө А. П. Дульзондо (Томск) 1971 оной СССР-эй Гүрэнэй шан олгохо тушаа КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол түбэй хэблэлдэ тунхаглагдажа, тус зүблөөндэ баяр баясхалангай шэнжэ оруулаа.

Хэлэ бэшэгэй талаар зохёолнуудай парти, правительствын зүгһөө нимэ үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн ушар хадаа тус зүблөөндэ хабаадаһан эрдэмтэдтэ шэнэ эршэ зориг нэмээгээ бшуу.

А. СОДНОМОВ.

ДУЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

СОЁЛШОН, РЕДАКТОР

Ород уг гарбалтай, монгол хэлэ һайн мэдэдэг, хубисхалша, үнэн үгэ буряад хэлэн дээрэ нэбтэрүүлэн номногшодой нэгэн Иннокентий Порфирьевич Малков байһан юм.

Тори нютагта ород шажаншамиссионерэй бүлэдэ 1879 ондо түрэһэн юм. Багаһаа хойшо бурхан шажанай эхүүн үнэр соо томо болоод, удаань шажанай (духовно) семинари дүүргэһэншье һаа, энээнээ ехээр тоожо үгэдэггүй байһан. Энэ шалтагаанаар эсэгэтэсэ үзэлөө яашье таарадаггүй һэн ха.

Эрхүүгэй семинариин гол зорилго хадаа шажанай ажал ябуулагшадые (номногшодые) бэлдэхэ гэһэн һааб даа. Эгээл иимэһээ буряад (монгол) хэлэ, хуушан монгол хэлэ үзэхэ хэрэгтэ Эрхүүгэй гимназида ехэ һаналаа табидаг байһан юм. Тиигэжэ эндэ һурадаг Иннокентий Малков буряад хэлэ бэшэг тон һайнаар шудалһан, монгол хэлэ гээшые бүхы һаһанайнгаа мэргэжэл болгожо дэрлэһэн түүхэтэй. Зүгөөр буряад арад зоной дунда шажанай номнол дэлгэрүүлхэ хүсэлэнтэйгөөр буряад хэлэ үзэһэн уг зорилгоһоо таһа арсаһан байгаа.

Семинарида олоһон эрдэм бэлигээ И. Малков буряад арад зониие гэгээрүүлхэ, болбосоруулха хэрэгтэ сүм зорюулһан намтартай.

1910 ондо Шэтэ хотын багшанарай семинарида И. Малков буряад хэлэ бэшэгэй багшаар томилогдоо һэн. Ушарынь гэхэдэ, Забайкалиин буряад зоной эрилтээр буряад хэлэ энэ семинарида заадаг болоһон байгаа.

Зүгөөр Иннокентий Малковай буряад зоной дунда ябуулдаг соёл болбосоролой ехэшье, оролдосотойшье ажалынь 1917 оной февралиин революциин һүүлээр эхилһэн түүхэтэй. Алас-Дурна зүгэй республикын дэбисхэр дээрэ 1921 ондо Бурят-Монголой автономито областиин байгуулагдахада, буряад зоной гэгээрэлэй хэрэг тэрэ үедэ шэнээр бии болгогдоһон буряад училищиин соведтэ дамжуулагдаа бэлэй. Энэ соведэй секретаряар И. Малков һунгагдаа һэн. Энээнэй һүүлээр 1922 ондо Доодо-Анаада болоһон Бурят-Монголой автономито хоёр областьнуудай зүблөөн дээрэ И. Малков Буряадай эрдэмэй комитедэй гэшүүнээр һунгагдаа һэн.

ДВР-эй байха үедэ революцида харша этэгээдүүдтэй тэмсэһэн түгшүүрилтэй, орёо үе сагта И. Малков «Шинэ-байдал» гэжэ олониитын революционно газетын редактор байһан юм. Энээнһээ гадна Буряадай автономито областиин арадай гэгээрэлэй таһагай орлогшын тушаал даалсадаг байгаа. Эндэ хүдэлжэ байхадаа атеизмын асуудалаар лекцинүүдые ходо уншадаг, эрдэмэй комитедэй гэшүүн һэн туладаа ехэ хүдэлмэри ябуулдаг бэлэй. Энээнэй хажуугаар зохёолой ажал хэхэ саг оложо ядадаггүй һэн. И. Малков «Бурят-Монголой хрестоматиин» томо боти зохёогоо һэн. Шэтэ хотын типографида зохёолнуудаа барлуулдаг байһан. Теэд И. Малковай монгол хэлэ бэшэгэй энэ томо зохёол мүнөө хаанашье олдохоёо болинхой.

Иигэжэ буряад хэлэн дээрэ революционно үнэн үгэ буряад зоной дунда дэлгэрүүлэгшэ ябаа. Удаань «Бурят-Монголой үнэн» газетын редактораар хүдэлөө. «Бурят-Монгольская правда» газетын һаяхан бии болоод байхада, мүн лэ эндэ хүдэлһэн — газетын национальна таһагые даадаг байһан юм. Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын байгуулагдаһанай удаа Буряадай гүрэнэй хэблэлые даагшаар хүдэлөө.

Гүрэнэй хэблэлэй зургаанда хүдэлжэ байхадаа И. Малков буряад хэлэн дээрэ гарадаг номуудай редактор байхаһаа эхилээд, ехэ юумэ хэжэ байһан даа. 1925 ондо И. Малков наһа бараа һэн.

М. СПЕКТОР.

ВЬЕТНАМАЙ ҮХИБҮҮДТЭ БЭЛЭГ

Кабанскын аймагай Селенгинск тосхоной 8 жэлэй һургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн интернациональна клубай эдэбхитэдэй үүсхэлээр һаяшаг Вьетнамай үхибүүдтэй һаналаа нэгэдэлгын митинг болоһон байна. Тэрээндэнь Селенгинскын найман ба арбан жэлэй, Брянскын найман жэлэй һургуулинуудай 500 гаран һурагшад хабаадалсаба.

Тэмсэгшэ Вьетнамаһ үхибүүдтэ эльгээхэ бэлэгүүдые суглуулһан тухайдаа пионерскэ дружинанууд митинг дээрэ элидхээ. Селенгинскын 8 жэлэй һургуулиин Зоя Космодемьянскаягай нэрэмжэтэ дружина бултанһаа ехэ — 372 түхэригэй бэлэг суглуулһан байгаа. Дунда һургуулиин Юрий Гагаринай нэрэмжэтэ дружина 90 түхэригэй, Брянскын 8 жэлэй һургуулиин Василий Истоминой нэрэмжэтэ дружина 44 түхэригэй бэлэг суглуулһан байна.

Вьетнамай үхибүүдтэ эльгээхэ бэлэгүүдынь: һургуулиин һуралсалай хэрэгсэлнүүд, элдэб наадаахайнууд, хүүгэдэй хубсаһан болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: интернациональна клубай хүтэлбэрилэгшэ, багша Т. А. Бекасова туһалагшадтайгаа Вьетнамай үхибүүдтэ эльгээхэ бэлэгүүдээ бэлдэнэ.

М. СУТУРИН.
Авторай фото.

«ЭХЭ-ГЕРОЙ» СОЛОТОН

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум арба, бүри олон үхибүүдые түрэһэн, хүмүүжүүлһэн эхэнүүдтэ «Эхэ-геройн» хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо, тиихэтэез хамта, «Эхэ-геройн» орден, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамота барюулха гэжэ 1971 оной декабриин 29-нэй Указаараа шиидхээ: Тэдэнэй тоодо:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ

1. Борохитова Базарханда Дондоковнада — Хэжэнгын аймагай Ородой адаг тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

2. Будаева Еши-Ханда Лубсандоржиевнада — Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

3. Дамбаева Пелагея Шанграповнада — Хэжэнгын аймагай Хэжэнгын совхозой хүдэлмэришэн.

4. Домышева Клавдия Александровнада — Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

5. Жалсанова Инна Намсараевнада — Хэжэнгын аймагһаа Хэжэнгын совхозой хүдэлмэришэн.

6. Красикова Прасковья Игнатьевнада — Хяагтын аймагай Улады тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

7. Лапкаева Ирина Пахомовнада — Хяагтын аймагай гэрэй эзэн эхэнэр.

8. Мертвецова Валентина Петровнада — Хойто-Байгалай аймагай хүдэлмэрилэгшэ.

СОМАЛИИН СОЦИАЛИС ЗАМ

МОГАДИШО. (ТАСС). Сомали социалис хүгжэлтын зам шэлэн абаа, юундэб гэхэдэ, энэ зам эндэхи арад зоной тон олонхиин аша туһада харюусана гэжэ Сомалиин Демократическа Республикын Верховно революционно Соведэй вице-президент Хуссейн Кульмие Афрах мэдүүлбэ. Манай уг зорилго — бүхы зонойнгоо байдал һайжаруулха, арад олониитые дарлалтата байдалһаа сүлөөлхэ ябадал болоно гэжэ вице-президент тэмдэглэнэ.

Правительствын хиналтада абтаа

РАНГУН. (ТАСС). Бирмын правительство промышленна 69 предприятиие өөрынгөө хиналта доро абаба.

НАБ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, тэрэ тоодо текстильнэ 7 үйлэдбэри, эдеэ хоолой промышленностиин 45 предприяти, химическэ 8 завод, металлургическа 3 завод, машина бүтээлгын 1 завод, бусад 5 предприяти бии байна. (ТАСС).

Венесуэлын правительствын хэмжээн

КАРАКАС. (ТАСС). Венесуэлын правительство США-тай хэһэн худалдаа наймаанай договороо зургаа һарын болзороор зогсоохо гэжэ соносхоо. Ороной президент Рафаэль Кальдера шэнэ жэлэйнгээ хандалга соо энээн тухай мэдүүлһэн байна.

Венесуэлэ тушаа США-гай правительствын баримталдаг, худалдаа наймаанай талаар доромжолгын политикада, тусхайлан хэлэбэл, Венесуэлын нефтиие худалдан абалгаяа хороохо гэһэндэнь харюу болгон, иимэ ябуулга хэгдээ гэжэ президент хэлээ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Бангла дешэй Компартиин уряа

ДАККА. (ТАСС). Бангла дешэй Коммунис партиин түбэй аппарадай нюусабэшэ түрүүшын эмхи зургааниие хуулита ёһоор нээлгын ёһолол эндэ болобо. Энээндэ зорюулагдаһан митингдэ хабаадагшад ороной бэеэ дааһан байдалтай болохын түлөө тэмсэгшэд бүгэдые халуунаар амаршалба. Ороноо шэнэдхэн хубилгаха, Бангла дештэ демократическа, социалис гүрэн байгуулха хэрэгтэ Коммунис парти тон эдэбхитэйгээр хабаадаха гэжэ этигэнхэй байһанаа митингдэ хабаадагшад элирхэйлэн мэдүүлээ.

Бангла дешэй Коммунис парти Баруун Пакистандахи түрмэдэ һууһан бенгал арадай ударидагша Муджибур Рахманиие дары сүлөөлүүлхые уряалан, дэлхэйн бүхы демократическа, түрүү үзэл бодолтой социалис хүсэнүүдтэ хандаба.

Бангла дешые дэмжэнэ

ЛОНДОН. (ТАСС). Бангла дешэй республикые дэмжэһэн ехэ митинг демократическа эмхинүүдэй үүсхэлээр Англиин ниислэлдэ болобо. Энээндэ хабаадаһан 4 мянга гаран хүн бүхы Пакистанай Арадай лигнин түрүүлэгшэ Муджибур Рахманиие дары сүлөөлүүлхэ уряатайгаар Пакистанай правительствада хандаһан бэшэг батална абаа.

ЭКОНОМИКО ҺЭРГЭЭХЭ ХЭМЖЭЭНҮҮД

КАРАЧИ. (ТАСС). Пакистанай президент З. А. Бхутто горнорудна промышленностиин хэдэн үйлэдбэриие гүрэнэй мэдэлдэ оруулхамнай гэжэ, шэнэ жэлээр үгэ хэлэхэдээ соносхоо. Түрүүшын ээлжээндэ изумрудай малтагдан абтадаг Сват ба Баруун Пакистанай хойто райондохи приискнүүдые гүрэнэй мэдэлдэ оруулха тухай хэлэгдэнэ.

Газаргүй таряашадта газар үгэхэбди гэжэ Бхутто мүн лэ найдуулаа юм ха.

Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, Пакистанай правительство экономико һэргээхэ хэмжээнүүдые абажа байна. Тусхайлбал Кветтэдэхи худэлхээ болишоһон текстильнэ томо фабрикые гүрэнэй мэдэлдэ оруулха, хүдэлмэриинь һэргээхэ шиидхэбэри гаргагдаа.

АПП агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Афганистан, Иран соогуур гарадаг хуурай замуудые гадаадын худалдаа наймаагаа хүгжөөхын тула шадаал һаа ехэ үрэтэйгөөр хэрэглэхэ тухай шиидхэбэри Пакистанай правительство мүн лэ гаргаа. Эртэ урдын эдэ харгынуудаар ашаануудые зөөхэдэ ашатай.

Пакистанай президентын мэдүүлгэ

КАРАЧИ. (ТАСС). Пакистанай президент З. А. Бхутто январиин 3-да Карачида болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Арадай лигиин ударидагша Муджибур Рахман даб дээрэхи ямаршье эрилтэгүйгөөр хиналтаһаа сүлөөлэгдэхэ гэжэ соносхоо.

Шпрингерэй хэблэл мэгдэнхэй

БОНН. (ТАСС). Шпрингерэй хэблэл сошордон мэгдэбэ. Мюнхендэхи «шухала эмхи зургаанай» — «СССР-ые шэнжэлдэг институдай» хаагдаһан тухай «Вельт ам Зоннтаг» гэжэ газетэ шаналалтайгаар мэдээсэбэ. Совет орониие хардадаг, эб найрамдалай ба үгэеэ ойлголсолгын политикада эсэргүү ябуулгануудые хэдэг мэргэжэлтэй болоһон Шпрингерэй газетэнүүдэй шаналан мэгдэхэ үндэһэ баримта нээрээшье бии ха. 1950 ондо эмхидхэгдэһэн, ЦРУ-гай мүнгэ зөөреэр хангагдадаг байһан Мюнхендэхи энэ институт «СССР-эй талаар мэргэжэлтэд» гээшэбди гэжэ өөһэдыгөө нэрлэдэг, Советскэ Союзай хорото дайсадай эшээн болоһон, Баруун Германиһаа гадна, мүн дэлхэйн бусад оронуудташье хархис хэблэлдэ элдэб эсын мэдээнүүдые үгэдэг байгаа.

Р. НИКСОНЭЙ ИНТЕРВЬЮ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай президент Р. Никсон асуудалнуудта харюусан, радиогоор ба телевиденеэр үгэ хэлэбэ.

ДРВ-е бомбодожо, США дотор ба бүхы дэлхэй дээрэ буруушаалга, зэбүүрхэлгын ехэ хүдэлөө үүсхэһэнһээ уламжалан, Америкын засаг захиргаанай политикые шангаар шүүмжэлһэн ябадалтай ушараа.

Р. Никсон «Си-Би-Эс-и» корреспондентын зохихо асуудалнуудта харюусахадаа, «Лаосто, Камбоджодо гү, али Урда Вьетнамда дайлалдажа байгаа американ алба хаагшад, хуурай газарай, далайн, агаарай-сэрэгэй хүсэнүүд, ямаршье «үлэгдэл хүсэнүүд» энэ жэлэй президентскэ һунгалта болотор үлэхэгүй гэһэн найдуулга хэхээе эрид арсаа. «Хэлсээнүүдэй талаар ямаршье үрэ дүнгэй түйлагдаагүй һаань», Никсонэй нэрлэһэн «үлэгдэл хүсэнүүдые», зэбсэгтэ хүсэнүүдые Холбоото Штадууд Вьетнамда бариха баатай болохо, мүн Хойто Вьетнамые агаарһаань бомбодожо үргэлжэлхэ ушартай болохо гэжэ Р. Никсон мэдүүлбэ.

Р. Никсон «Вьетнамда байһан американ сэрэгэй пленэйхид тухай асуудалые» Пекиндэ эхилхэ аяншалгынгаа үедэ табиха һанаатайб гэнэ.

Хэрбээ «һайнаар түсэблэгдөөд» байгаа һаань, Советскэ Союзтай дээдэ зэргын хөөрэлдөөнүүдые хэжэ болохо гэжэ мэдүүлбэ. Тэрэнэй һанамжын ёһоор, тиимэ хөөрэлдөөнүүдые хэхэ саг болоод байна. «Баруун Берлин тушаа түүхэтэ хэлсээнһээ» харахада, США Советскэ Союз хоёр нимэ шухала асуудалаар үгэеэ ойлголсоо хадаа, бусадшье асуудалнуудые шиидхэхэ арга боломжо бэдэржэ шадаха байна гэбэ.

ИЗРАИЛЬДА «ФАНТОМУУДЫЕ» ДАХИН ҮГЭХЭ ГЭБЭ

КАИР. (ТАСС). «Фантом», «Скайхок» түхэлэй самолёдуудые һаядаа Израильда үгэхэ гэһэн американ правительствын шиидхэбэри Каирта ехэ зэбүүрхэл үүсхээ. «Американ «фантомууд» ба бусад зэбсэгүүд лэ һүүлэй жэлнүүдтэ дэлхэйн олониитэдэ эүрихэ, эзэмдэгдэһэн араб газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ табиһан ООН-ой шиидхэбэринүүдые хэрэгсээнгүй байха арга Израильда олгоо гэжэ тусхайлан тэмдэглэхэ зуураа, «Аль-Ахбар» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Израильда шэнэ бүлэг самолёдуудые үгэхэ гэһэниинь Израилиин түримхэйшүүлые урмашуулан дэбэргэнэ, араб газар нютагуудые эзэмдэлгэдэ туһална.

Ливидэ эсэргүү харюугай хэмжээнүүд

ЛОНДОН. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэлнүүдһээ харахада, «Бритиш петролеум» гэжэ нефтяной концерные гүрэнэйнгөө үмсэ болгоһон Ливиин правительствын хэмжээ ябуулгада харюу болгон, хэмжээнүүдые абаха гэжэ Великобританиин правительство оролдоно. Урда тээнь «Бритиш петролеум» гэдэгэй мэдэлдэ байһан, Ливиин олзоборилгонуудһаа абтаһан нефтиие худалдажа абахагүй тухай «һануулгатайгаар» Англиин правительство хэдэ хэдэн гүрэнүүдтэ хандаа гэнэ.

Лаосые бомбодобо

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американ «В-52» гэжэ стратегическэ бомбардировщигууд январиин 2-то Лаосой газар нютагуудые олоороо бомбодоһон байна. ЮПИ агентствын Сайгонһоо дамжуулһанай ёһоор, энэ бомбодолгын үедэ тэһэрэлгын ехэ хүсэтэй шэнэ бодосоор һомологдоһон 990 тонно бомбонуудые хаяба.

БИРМЫН ХҮГЖЭЛТЫ[Н] ШЭНЭ ЗАМ

Бирмын союзай арадууд бэеэ даанхай байдалтай болоһоор өөр... гөө национальна һайндэрые январиин 4-дэ тэмдэглэбэ. Жараһаа ... шэ жэлэй туршада үргэлжэлһэн Англиин колониальна дарлалта... Бирмын мултаржа, шэнэ ажабайдал байгуулжа эхилһээр 24 жэл ... сэбэ. Энээхэн үе соо дабажа гараһан замынь хүнгэхэн бэшэ бай... 1948 ондо энэ ороной бэеэ даанхай болоошье һаань, 1962 он боло... национальна баяшуулай ба хариин капиталай аша туһа хараша... правительство гүрэнэй засаг бэрижэ байһан юм. Үшөө тиихэдэ ко... низаторнуудһаа бирмынхидтэ бэрхэшээлтэ байдал хүртэһэн: тон ... дэнги хүдөө ажахы, экономикодонь хариин капитал бүхөөр һуури... һан, феодальна ехэ үлэгдэл, оронойнь заха хизаарнуудта сепара... хүдэлөөн гэхэ мэтэ.

Бирмын түүхэдэ 1962 он политическэ талаар онсо тэмдэглэм... жэл болоһон юм. Бирмын армиин генерал Не Винээр толгойлогдо... түрүү үзэлтэй хүнүүд У Нугай правительствые засагай хүтэлбэри... болюулжа, оронойнгоо хүтэлбэриие гартаа абаһан байна. Бирмын ... волюционно совет «социализм байгуулха бирманскэ зам» гэһэн ... литическэ декларации абаһан гээшэ. Тэрэ декларации со... капиталис ёһоор хүгжэлгэ буруушаагдажа, орон дотороо социал... байгуулха зорилго табигдаһан байна.

Харин капиталай эзэмдэлгые болюулжа, экономикын та... ороноо бэеэ даанхай байдалтай болгохо гэһэн хараа шугам табяад, ... Винэй правительство ороноо социально-экономическа талаар хуби... жа, өөрын индустри байгуулжа эхилээ. Харин бүхы банкнууд, к... панинууд гүрэнэйнь мэдэлдэ абтаа. Ой модонойнь баялиг ашагла... ба нефть абалгань гүрэнэй мэдэлдэ сүм ороо. Тэрэшэлэн гадаад... худалдаа наймаан, ашагта малтамалай промышленностиин ба бо... соруулгын промышленностиин 60 процентнь баһа гүрэнэй мэдэ... абтаа.

Бирмын хүдөө тосхонуудта ехэхэн хубилалта болоһон байна. ... дань помещигүүдһээ таряашадай саг зуураар худалдан абажа элд... рилдэг байһан газарай гурбанай нэгэ шахуу хуби таряашадай мэдэ... ороо. Помещигүүдтэ түлэгдэдэг байһан арендна түлбэри болюулагд... Таряашадай аша туһада газар уһалха системэ, малай фермэнүүд, ... шина саг зууруур абажа хэрэглэхэ станцинууд баригдаа. Мүнөө Б... мын таряалан дээрэ долоо мянга шахуу трактор хүдэлнэ. 1962 о... бүхыдөө 429 трактор тоологдодог байһан. Таряашадай ажахын о... доходшье дээшэлээ.

Кооперативна хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна. Мүнөө үедэ о... доторнь промышленна, хүдөө ажахын, эд хэрэглэгшэдэй, нөөсэлэл... ба урьһаламжын хэдэ мянган кооперативна бүлгэм байгуулагданх... Хүдөө нютагуудтахи кооперативууд бэлэдхэлгын гол организаци... болонхой. Кооперативна хүдэлөөн хадаа социализмда адлирхуу ш... общество байгуулхын түлөө тэмсэлэй гол шатын нэгэн мүн гэжэ Б... мын правительство харана.

Арад зоной гэгээрэл, элүүрые хамгаалга ба соёл культура хүгж... хэ талаар горитой амжалта туйлагдаа.

Гэбэшье Бирмэ социально-экономическа хубилалта туйлахын т... тэмсэлдээ элдэб бэрхэшээлтэй тохёолдоно. Тэдэ бэрхэшээлнүүды... гадаадын империалис хүсэнүүдтэ түшэглэһэн дотоодын хархис э... гээдүүдһээ эхи захатай. Ороной национальна хэрэгтэ эсэргүү бү... гүүдые хархис этэгээдүүд өөһэдынгөө аша туһада хэрэглэнэ. Ша... Чинэй, Каренэй автономито областьнуудай, сепаратис эмхинүүдэй ... тэлбэрилэгшэд, тэрэшэлэн Таиландда шэбээлһэн У Ну түрүүтэй х... хис эмигрантнууд Бирмын түбэй правительствада эсэргүү тэм... ябуулна. Уласхоорондын байдалдэ харилсаатай, хүндэтэй боло... гадаадын бэеэ даанхай политическэ хараа шугамдань, түрүү реф... модонь эсэргүү ябуулга хархис хүсэнүүд бэелүүлнэ.

1964 оной мартда революционно совет «национальна нэгэдэл... хамгаалха тухай» хуули абаһан юм. Тэрэ хуулиин ёһоор, Бирмын ... циалис программын партиһаа (ПБСП) бэшэ, политическэ ба ниит... бүхы эмхинүүд тараагдаһан байгаа. Он жэлнүүд үнгэрөө, тус пар... өөрынгөө программа ба ажал ябуулгаар арад зонойнгоо дунда ехэ хү... дэтэй болонхой. Тус партиин нэрэ хүндые юугээр тайлбарилхаб гэ... дэ, «социализм байгуулха бирманскэ зам» гэһэн политическэ декла... цитайгаа зохилдуулан, ПБСП Бирмын общественные хубилгаха тала... социалис шэглэлтэй программаяа бэелүүлжэ ороо.

1971 оной зун үнгэргэгдэһэн энэ партиин түрүүшын съезд бирм... арадай ажабайдалда айхабтар ехэ ушар ёһо болоһон гээшэ. Т... съезд үнгэрһэн үе соо хэгдэһэн хүдэлмэриин дүн гаргажа, Бирмэ... «түрүү социалис экономико байгуулха зорилгоор социалис демокра... ческа гүрэн тогтоогдохо» гэжэ соносхоһон байха юм. Мүнөө ПБ... олониитын политическэ организаци болон хубилгагдаа, өөрынгөө аж... ябуулгада хүдэлмэришэд, таряашад, түрүү үзэлтэй сэрэгшэд ба ал... хаагшадта түшэглэнэ. Тус партиин гэшүүдэй, гэшүүндэ кандидаду... дэй тоо мүнөө 1,5 шахуу миллион болонхой.

Бэеэ даанхай Бирмэ өөрынгөө гадаадын политикада ямар хар... шэглэл баримталдаг бэ гэхэдэ, элдэб бүлэглэлдэ хабаадахагүй, ... циальна элдэб байгуулалтатай гүрэнүүд амгалан тайбанаар зэргэ о... шон ажаһууха һэн гэдэг. Бирмын союз СССР-тэй, социалис бус... оронуудтай харилсаа холбоогоо амжалтатай хүгжөөнэ. Советскэ С... Бирмэ хоёрой хоорондо экономическа, худалдаа наймаанай ба с... культурын талаар харилсаан үргэдэнэ. Бирмын бэеэ даанхай бай... лые саашадань бэелүүлхын, түрүү социально-экономическа хубилал... туйлахын түлөө тэмсэжэ байһан хани нүхэсэлтэ Бирмын ажалш... манай орондо хани халуунаар хандадаг гээшэ. Шэнэ ажабайдал ба... гуулжа байһан сүлеэтэ Бирмэ совет хүнүүдэй туһаламжада хэзээд... шье найдаха аргатай.

Н. МАРКОВ.
(ТАСС).

ЗҮҮН-УРДА-АФРИКЫЕ гэхэ гү, али Намибиие нютагай улад зон «ангама халуун газар нютаг» гэжэ нэрлэдэг юм. Наранай хурса элиизэр шарагдажа шаташаһан, хуурай һалхяар үлеэлгэжэ нураашаһан үргэн дэлюун газар дээрэ 650 мянга тухай хүн зон ажаһуудаг юм. Энэ хадаа Урда-Африкын Республикын колони болоно. Намибиие дулдыданги бэшэ орон болгохые дуугаа үгэһэн уласхоорондын сүүдэй шиидхэбэриие буруушааһаб гэжэ үндэһэ яһанай илгаа гарган, харшалан хашадаг гүрэнэй премьер-министр Форстер һаяхан болоһон пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ. Намибиие дулдыданги бэшэ байдалтай болгонгүй, нютагай улад зониие харшалан дарлаха хүсэлэнтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Намибиин улад зон.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй Центральна Комитедтэ. «Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэл» — ... рүү бэшэг. Нютаг нютагай һо... нууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Коммунизм байгуулагшадай мүрысөөн ...» — Л. Бекасовай статья. «Ургатын шата» — Хяагтын аймаг... «Родина» колхозой түрүүлэг... И. Агафоновой статья. «Сибир... эрдэм ухаанай шэнэ хараа тү... бүүд».

Гурбадахи хуудаһанда: «Ү... бүүд, бүлэ болон үе саг» ... Л. Горбуновагай корреспонден... Түрэл орон доторнай. Хилын са... наһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: спо... тын һонинууд. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

МОСКВА: 14.00 — «Түүдэ...» гэжэ телевизионно пионерскэ су... луулбари. 14.35 — орон доторо... һонинууд. 14.45 — үргэн ниитэд... зорюулагдаһан «Ажабайдалай с... циалис байгуулалтын шэнжэ, ё... заншалнууд» гэжэ ленинскэ ун... верситет. 15.15 — «Хоттабыч ... гэжоел» — уран һайханай филь... 16.40 — концерт. 17.00 — кино... панорама. 18.40 — орон дотор... һонинууд. 18.45 — «Түсэбтэ та... бан жэлэй хоёрдохи жэл» — те... леочерк. 19.15 — «Дюпен хама... ралсана» — Чехословакиин теле... визионно уран һайханай филь... (Эдгар Погой рассказуудаар).

УЛААН-ҮДЭ: 21.00 — «Неде... лиин һонинууд» буряад хэлэн дээ... рэ.

МОСКВА: 21.30 — Концерт... 22.15 — «Хоёр шандага бариха... гээд...» — уран һайханай филь... 23.30 — «Үе саг» гэһэн информа... ционно программа. 24.00 — «Оро... дой үбэл» гэһэн искусствын фести... валь. Түгэсхэлэй концерт. Крем... лиин Съезднүүдэй ордон сооһо... нэгэдэхи бүлэгынь дамжуулагдаха...

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Н-03305. Заказ № 1150.